

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa)**

WZÓR

dokonanej w dniach 19-20 maja 2014 r. na kierunku „konserwacja i restauracja dzieł sztuki” prowadzonym w ramach obszaru sztuki na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych Warszawie.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. Andrzej Godek – ekspert PKA
członkowie:
dr hab. – Elżbieta Basiul, prof. UMK - ekspert PKA
dr hab. Michał Matuszczyk- ekspert PKA
mgr inż. Bożena Wasilewska-ekspert do spraw formalno-prawnych
stud. Ewa Profaska- ekspert PKA

Krótką informacją o wizytacji

Ocena programowa na kierunku „konserwacja i restauracja dzieł sztuki” prowadzonym na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych Warszawie przeprowadzona została z inicjatywy własnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej i jest kolejną po ocenie wyróżniającej wyrażonej w Uchwale Nr 56/2008 Prezydium PKA z dnia 14 lutego 2008 r. Termin kolejnej oceny został wyznaczony na rok akademicki 2013/2014. Szczegółowe informacje zawiera **Załącznik nr 3**.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował niezbędne dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, przeprowadził hospitację i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował i ocenił wylosowane prace dyplomowe, dokonał przeglądu infrastruktury dydaktycznej.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

- 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.**
 - 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie należy do nielicznych w kraju jednostek kształcących w dyscyplinie konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Podstawowym celem jednostki jest specjalistyczna edukacja, która ma wyraźnie interdyscyplinarny charakter. Jednocześnie Wydział bardzo intensywnie rozwija swoją misję związaną z badaniami naukowymi oraz upowszechnianiem wiedzy.

Różnorodność oferty kształcenia i jej innowacyjność są nie tylko wpisane w strategię rozwoju Wydziału, ale stanowią jeden z ważniejszych czynników rozwoju. System kształcenia na kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki poprzez odpowiedni dobór oraz stałe doskonalenie programów studiów, różne formy współpracy i wymiany z uczelniami krajowymi i zagranicznymi, instytucjami kultury, instytucjami gospodarczymi i społecznymi, pozwala kształtować podstawowe wartości i cele sformułowane w misji uczelni oraz strategii jednostki. Przyjęta na Wydziale koncepcja kształcenia na kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki nawiązuje do nich bezpośrednio.

Misja Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie została określona w Statucie Uczelni w § 1- 3. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie: kształci i wychowuje studentów w duchu humanizmu i tolerancji, zgodnie z zasadami wolności sztuki i nauki, przygotowuje młodych adeptów sztuki do samodzielnego, odpowiedzialnego i kreatywnego zaangażowania w przemianę współczesnej kultury, skupia i doskonali kadrę pedagogów tworząc warunki rozwoju ich twórczych i naukowych osobowości, rozwija poszukiwania artystyczne przy poszanowaniu różnic światopoglądowych i wielości postaw twórczych, będąc otwartą na procesy przemian w sztuce i nauce, uczestniczy w dziele kształtowania wartości kultury narodowej i nauki mieszczącej się w obszarze tradycji europejskiej. W swoich działaniach Akademia Sztuk Pięknych kieruje się zasadami: wolności nauczania, wolności badań naukowych oraz wolności twórczości artystycznej, poszanowania praw własności intelektualnej, dbania o efekty i jakość kształcenia, współpracy z otoczeniem przy tworzeniu dydaktyki, działalności kulturotwórczej oraz w dziedzinie transferu wiedzy.

Strategię rozwoju Uczelni określa Uchwała nr 9/2012 Senatu Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie: Strategii rozwoju Uczelni. Uczelnia, przygotowuje młodych adeptów sztuki do samodzielnego, odpowiedzialnego i kreatywnego zaangażowania w przemianę współczesnej kultury, skupia i doskonali kadrę pedagogów tworząc warunki rozwoju ich twórczych osobowości, rozwija poszukiwania artystyczne, przy poszanowaniu różnic światopoglądowych i wielości postaw twórczych. Będąc otwartą na procesy przemian w sztuce i nauce, uczestniczy w dziele kształtowania wartości narodowej kultury i nauki, mieszczącej się w obszarze tradycji europejskich.

Biorąc pod uwagę fakt, iż Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie jest podstawową jednostką organizacyjną uczelni, to zgodnie z § 16 wskazanego Statutu ASP w Warszawie (wprowadzonego Uchwałą Senatu Uczelni z dnia 28 lutego 2008r., z późn. zmianami), podlega on wymaganiom określonym w art. 70 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, nakładającym obowiązek opracowania strategii rozwoju jednostki spójnej z dokumentem ogólnouczelnianym przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej tj. dziekana Wydziału. „Strategię Wydziału” zawarto w dokumencie pt. „Program kształcenia”, który został opracowany w 2012 roku. Strategia ta odnosi się do najbliższej przyszłości, chociaż przedział czasowy nie został w dokumencie jasno

sprecyzowany. Dokument określa Misję oraz Strategię jednostki uwzględniając Wizję i Cele strategiczne.

Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie jest publiczną akademicką szkołą wyższą nawiązującą do tradycji warszawskiego szkolnictwa artystycznego sięgającej czasów stanisławowskich, kontynuatorką Warszawskiej Szkoły Sztuk Pięknych założonej w 1904 r. oraz Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa. Obecnie ASP w Warszawie jest nowoczesną uczelnią kształcąca przyszłe środowiska artystyczne kraju.

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie kształci i wychowuje studentów przygotowując młodych adeptów sztuki do samodzielnego, odpowiedzialnego i kreatywnego zaangażowania m.in. w zakresie ochrony i konserwacji dzieł sztuki. Od początku studia miały charakter wszechstronny – artystyczne umiejętności konserwatorskie wspierały specjalistyczne badania naukowe oraz wiedza historyczna i humanistyczna. Uczelnia skupia i doskonali kadre pedagogów tworząc warunki rozwoju ich twórczych i naukowych osobowości. W swoich działaniach Akademia Sztuk Pięknych kieruje się zasadami poszanowania praw własności intelektualnej, dbania o efekty i jakość kształcenia, współpracy z otoczeniem przy tworzeniu dydaktyki oraz w dziedzinie transferu wiedzy. Akademia prowadzi działalność dydaktyczną, artystyczną oraz badawczą. Do podstawowych zadań Akademii Sztuk Pięknych jak i Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki należy kształcenie studentów w celu ich przygotowania do pracy twórczej, zawodowej i naukowej, a dodatkowo na akredytowanym Wydziale, także wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za kulturowe dziedzictwo Polski, w duchu poszanowania zasad ochrony tego dziedzictwa, zgodnych z obowiązującym systemem prawnym i z europejską tradycją, kształcenie studentów w celu zdobywania i permanentnego uzupełniania wiedzy. Innym celem Wydziału jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych, kształcenie i promowanie kadr naukowych i artystycznych. Misja Wydziału, oparta jest przede wszystkim na obowiązującym prawodawstwie ochrony dóbr kultury i zasadach etyki zawodowej konserwatorów dzieł sztuki. Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki kształci studentów w systemie sześcioletnich jednolitych stacjonarnych studiów magisterskich zapewniając różnorodność i innowacyjność oferty kształcenia, a także możliwość jej elastycznego kształtowania dzięki odpowiedniej ilości przedmiotów do wyboru.

Akademia Sztuk Pięknych kieruje się wskazaniem Wielkiej Karty Uniwersytetów Europejskich przyjętej w Bolonii 18 września 1988 r. i uczestniczy w tworzeniu europejskiej przestrzeni artystycznego szkolnictwa wyższego. Wykonując wymienione wyżej zadania Wydział współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami artystycznymi, naukowymi oraz konserwatorskimi, których działalność jest zbieżna z misją Wydziału.

Uczelnia zapewnia pracownikom Wydziału dostęp do profesjonalnego warsztatu nowoczesnych i klasycznych technik badawczych. Prowadzi działalność otwartą na realizację twórczych i badawczych aspiracji studentów, artystów, naukowców. Utrzymuje wysoką aktywność artystyczną całej wspólnoty akademickiej oraz absolwentów Uczelni w środowisku poza akademickim. Szczegółowe kierunki działań w tym zakresie Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki określa misja oraz strategia rozwojowa Wydziału.

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł sztuki planuje sprostanie wyzwaniom, związanym z przemianami w kraju i w Europie, oraz dalszy swój rozwój. Prowadzona obecnie przebudowa gmachu Wydziału jest wstępem do realizacji tych zadań.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Interesariusze wewnątrzni oraz interesariusze zewnątrzni od wielu lat biorą udział w procesie określania koncepcji kształcenia, definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programów kształcenia. Ich udział nie był jednak wcześniej w pełni sformalizowany.

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki zorientowany jest na osiągnięcie i doskonalenie wysokiej jakości kształcenia na prowadzonych w swojej jednostce kierunku studiów. Interesariusze wewnątrzni jakimi są m.in. przedstawiciele studentów wchodzi w skład Rady Wydziału, Senatu, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciele studentów opiniują propozycje zmian w planach i programach studiów. Należy z uznaniem odnieść się do tradycyjnego na Wydziale udziału interesariuszy zewnętrznych w określaniu efektów kształcenia i ich weryfikacji. W trakcie realizacji projektów konserwatorskich kursowych i magisterskich powoływane są komisje konserwatorskie, w których uczestniczą przedstawiciele instytucji będących właścicielami konserwowanych obiektów – kuratorzy i konserwatorzy muzealni, archiwalni i biblioteczni, przedstawiciele państwowej służby ochrony zabytków. Potwierdzeniem tego są liczne protokoły z odbytych komisji konserwatorskich przy realizowanych pracach dyplomowych. Protokoły takie są załączane do aneksu dokumentacji konserwatorskich. W egzaminie dyplomowym, w niektórych przypadkach biorą udział także wymienieni powyżej interesariusze zewnętrzni.

Wszystkie zadania wprowadzane do programu realizacji semestralnych wynikające z zapotrzebowania zewnętrznych interesariuszy są przez prowadzących pracownie odpowiednio dostosowane do zagadnień programowych tak, aby pozwalały osiągać zamierzone efekty kształcenia. Ich głównym atutem jest odniesienie do rzeczywistych rynkowych potrzeb, możliwość zetknięcia się studentów z konkretnym zamówieniem na projekt konserwatorski i szansa na jego realizację.

Pracownicy Wydziału prowadzący zajęcia na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki to jednocześnie aktywni konserwatorzy dzieł sztuki współpracujący z różnymi instytucjami. W naturalny sposób do prowadzonych przez siebie przedmiotów wprowadzają treści wynikające z ich praktyki zawodowej oraz doskonałą umiejętność, kompetencje i postawy szczególnie przydatne z punktu widzenia pracodawców.

Pracownicy Wydziału utrzymują stały bezpośredni kontakt z absolwentami kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki. Stwarza się więc sytuacja umożliwiającą naturalną wymianę myśli i doświadczeń, a Wydział ma szansę konfrontować swój program i zakres nauczania.

Problemem dostrzeżonym podczas wizytacji jest brak ciągłości i kontynuacji działań Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego wynikający ze słabej komunikacji pomiędzy

przedstawicielami studentów kończących działalność w Samorządzie i ich następcami. Wynikiem tego jest brak pełnej wiedzy obecnego Samorządu Studentów w zakresie dotychczasowych działań związanych z kształtowaniem i modyfikacją efektów kształcenia na Wydziale. Należy więc przyjąć, że zauważalne jest stosowanie na Wydziale tradycyjnych metod włączania przez jednostkę interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych do procesu określania koncepcji kształcenia, ale nie zawsze są to działania w pełni sformalizowane.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

2).W procesie określania koncepcji kształcenia, definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programów, na wizytowanym kierunku, biorą udział pracownicy, absolwenci oraz interesariusze zewnętrzni. Studenci mają pełną możliwość uczestniczenia w procesie określania koncepcji kształcenia, celów i efektów kształcenia. Wydział zorientowany jest na osiągnięcie i doskonalenie wysokiej kultury jakości kształcenia na prowadzonym kierunku studiów. Zespół Wizytujący dobrze ocenił współpracę Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi, która ma wymiar częściowo nieformalny.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Senat Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w dniu 12 lutego 2013 roku przyjął zmiany do uchwały nr 12/2012 z dnia 12 kwietnia 2012 roku określającej efekty kształcenia dla jednolitych studiów magisterskich m.in. dla kierunku „konserwacja i restauracja dzieł sztuki”, po wcześniejszym zatwierdzeniu ich przez Radę Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki. Efekty kształcenia po zmianach dla ocenianego kierunku zawiera Załącznik nr 1: do Raportu samooceny *Szczegółowa matryca efektów kształcenia na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki*, w której szczegółowo przyporządkowano efekty kształcenia do przedmiotów. W matrycy efektów kształcenia wyodrębniono szereg modułów: Moduł konserwacji, Moduł ogólnoplastyczny, Moduł magisterski, Moduł technologii, techniki

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

i kopii, Moduł chemii i materiałoznawstwa, Moduł humanistyczny, Moduł wybranych zagadnień z historii sztuki, Moduł języków obcych. Do każdego z modułu przypisano przedmioty kierując się kryterium merytorycznym.

Koncepcja kształcenia zakłada, że absolwent studiów jednolitych magisterskich dysponuje **wiedzą** w zakresie realizacji prac artystycznych, w tym przede wszystkim posiada wiedzę dotyczącą złożoności procesu tworzenia dzieła sztuki od elementów formalnych budujących dzieło po teorię widzenia i uwarunkowania psychofizyczne twórcy, a także zna i stosuje różne środki wypowiedzi artystycznej zgodnie z własnymi możliwościami i zamierzeniami twórczymi. Szeroki zakres efektów dotyczy wiedzy w zakresie realizacji prac konserwatorskich i restauratorskich (odpowiednio z ukończoną specjalizacją). Absolwent posiada w tym zakresie pogłębioną wiedzę o możliwych rodzajach i przyczynach zniszczeń powstających w materii dzieł sztuki, posiada szczegółową wiedzę umożliwiającą prawidłową diagnozę stanu zachowania, analizę rodzajów i przyczyn powstałych zniszczeń (biologicznych, chemicznych, mechanicznych) w dziełach sztuki, posiada wiedzę z zakresu chemii ogólnej, nieorganicznej i organicznej, ma poszerzoną wiedzę na temat związków chemicznych stosowanych w zabiegach konserwatorskich, zna budowę chemiczną i fizyczną podłoży dzieł sztuki oraz innych warstw technologicznych, posiada szczegółową wiedzę o materiałach i metodach konserwatorskich stosowanych w przeszłości oraz obecnie, posiada wiedzę o możliwościach i zasadach rozwiązań estetycznych i aranżacyjnych konserwowanych dzieł sztuki w tym rodzajach uzupełnień ubytków formy artystycznej, posiada wiedzę o prawidłowych warunkach ekspozycji, magazynowania i transportu dzieł sztuki, posiada pogłębioną wiedzę o możliwościach i zasadach dokumentowania przebiegu prac, posiada wiedzę w zakresie tzw. prewencji konserwatorskiej zapobiegającej powstawaniu ewentualnych zniszczeń, zna zasady etyki zawodu konserwatora-restauratora dzieł sztuki. Absolwent posiada także wiedzę i zrozumienie kontekstu sztuk plastycznych, wiedzę i zrozumienie kontekstu sztuki konserwacji i restauracji (odpowiednio z ukończoną specjalizacją) oraz wiedzę dotyczącą umiejętności kreatywnych.

Absolwent kierunku także osiąga **umiejętności** określone stosownymi efektami. Należą do nich umiejętności w zakresie ekspresji artystycznej, umiejętności w zakresie realizacji prac artystycznych. Szczególnie dużą ilość efektów związanych z umiejętnościami zawarto w zakresie **realizacji prac konserwatorskich i restauratorskich (odpowiednio z ukończoną specjalizacją)**. Absolwent potrafi zinterpretować oraz opisać konserwowane dzieło sztuki pod względem historycznym, stylistycznym, ikonograficznym wykorzystując właściwy aparat naukowy oraz dostępne informacje źródłowe, potrafi wykonywać podstawowe ćwiczenia laboratoryjne związane z określeniem charakteru materiałów wchodzących w skład dzieł sztuki, posiada umiejętności wyboru odpowiednich metod analitycznych służących celom identyfikacyjnym próbek pobranych z dzieła sztuki, w tym metod zaawansowanych technologicznie, potrafi jednocześnie właściwie rozpoznać budowę technologiczną i technikę wykonania konserwowanego dzieła odpowiednio interpretując jego wygląd oraz wyniki przeprowadzonych badań, potrafi prawidłowo ocenić rodzaje i przyczyny zniszczeń konserwowanego dzieła na podstawie przeprowadzonych badań specjalistycznych oraz analizy śladów obecnych w samym dziele; odpowiednio zinterpretować nawarstwienia historyczne pod względem ich jakości technicznych i wartości artystycznych. Absolwent potrafi także przedstawić spójny projekt prac konserwatorskich i restauratorskich

uwzględniający specyfikę dzieła, jego proveniencję, historię, stylistykę, ikonografię, przekształcenia, przeszłą i przyszłą funkcję, technologię, powstałe zniszczenia, rodzaj i zakres koniecznych prac technicznych i estetycznych, harmonogram i kosztorys prac. Efekty zakładają że potrafi na wysokim poziomie wykonać konieczne prace techniczne powstrzymujące procesy niszczenia i wzmacniające strukturę materialną dzieła w jego poszczególnych warstwach technologicznych oraz prace przywracające osłabioną pomiędzy nimi spójność. Jednocześnie potrafi na wysokim poziomie artystycznym wykonać konieczne prace restauratorskie w zakresie uzupełnienia ubytków materii i formy artystycznej w różnych technikach (retusz, rekonstrukcja brakujących elementów) oraz aranżacji ekspozycyjnej dzieła sztuki. Jednocześnie efekty dotyczą przestrzegania zasad etyki zawodu konserwatora-restauratora dzieł sztuki, w szczególności należącego poszanowania autentyczności dzieła w jego wymiarze materialnym i pozamaterialnym. Absolwent potrafi skutecznie wiązać zdobytą wiedzę teoretyczną z nabytymi umiejętnościami praktycznymi, twórczo wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauk humanistycznych i przyrodniczych oraz sztuki. Inne efekty dotyczą ważnej umiejętności pracy w zespole, umiejętności warsztatowych, umiejętności kreacji artystycznej, umiejętności werbalnych, umiejętności w zakresie publicznych prezentacji.

Efekty kształcenia dotyczą również określonych **kompetencji społecznych**, w tym niezależności w zakresie rozwiązywania problemów i realizowania własnej drogi twórczej oraz samodzielnego kreowania własnej postawy konserwatora dzieł sztuki, zdolnego do świadomego interpretowania, integrowania i wykorzystywania zdobytej wiedzy, pozostając niezależnym w podejmowaniu odpowiedzialnych i właściwych decyzji konserwatorskich, jednocześnie przestrzegając obowiązujących norm prawnych oraz etyki zawodowej w zakresie ochrony zabytków. W tej grupie efektów znajdują się także efekty dotyczące **uwarunkowań psychologicznych**. W tym miejscu kładzie się nacisk na wykształcenie stałej potrzeby samodzielnego poszerzania własnej wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych, gromadzenia i wykorzystywania zdobytego doświadczenia, zdolności rozwiązywania problemów, innowacyjności w różnych sytuacjach zawodowych. Jednocześnie akcentuje się dokładność, sumienność, cierpliwość i pracowitość podczas wykonywanych prac konserwatorskich i restauratorskich. Efekty w grupie uwarunkowań psychologicznych zawierają także skuteczność negocjacji w zakresie planowania i koordynacji prac konserwatorskich i restauratorskich, przewidywanie skutków podejmowanych działań, radzenia sobie w trudnych i nietypowych warunkach zawodowych. Do kompetencji społecznych zaliczono efekty związane z **krytycyzmem** tzn. absolwent posiada umiejętność krytycznego spojrzenia na własną działalność twórczą, jest otwarty na jej krytykę z zewnątrz, potrafi wyciągać konstruktywne wnioski z popełnionych błędów w pracy zawodowej; potrafi poddać właściwie uzasadnionej ocenie krytycznej inne przedsięwzięcia z zakresu ochrony zabytków i konserwacji dzieł sztuki, jest uwrażliwiony na wszelkie przejawy niekompetencji, zaniedbań oraz niszczenia dziedzictwa kulturowego; ma świadomość roli i znaczenia zabytków w zbiorowej pamięci narodów, grup religijnych, etnicznych oraz innych społeczności. Jednostka wskazuje również na **komunikację społeczną**, w której absolwent Wykazuje się umiejętnością funkcjonowania w społeczeństwie w szerokim obszarze kultury, uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych, wystawach, prezentacjach twórczych, inicjatywach popularyzujących sztukę, potrafi komunikować się

z krytykami sztuki i przedstawicielami mediów, inicjuje konieczne działania w zakresie szeroko rozumianej ochrony dzieł sztuki i zabytków oraz konkretnych projektów konserwatorskich, jest świadomy praktycznego oraz finansowego wymiaru prac konserwatorskich przy zabytkach w aspekcie rozwoju regionalnego i wynikających z tego korzyści dla lokalnej społeczności.

Efekty kształcenia dla każdego modułu kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Zakładane efekty kształcenia oraz spójność kierunkowych i podstawowych modułów/przedmiotów z efektami kształcenia, są również zgodne z koncepcją rozwoju kierunku, która zakłada, że absolwent studiów ma zaawansowaną i ugruntowaną wiedzę i umiejętności w zakresie materiałoznawstwa, tradycyjnych i nowoczesnych technik konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Jednocześnie zakłada się, że absolwent opanował podstawową wiedzę z dziejów sztuki, ma umiejętności rozpoznawania technologicznego, klasyfikowania dzieł sztuki. Ma rozszerzony zasób wiedzy i wykształcone umiejętności warsztatowe oraz artystyczne w zakresie szeroko pojętej techniki oraz konserwacji-restauracji zabytków. Potrafi przedstawić autorski komentarz własnej pracy. Absolwent przygotowany jest do samodzielnej pracy w obszarze konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Absolwent z dyplomem magistra kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki przygotowany jest do podjęcia studiów III stopnia.

Zagadnienia podejmowane na nauczanych przedmiotach są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia opracowanymi w oparciu o Krajowe Ramy Kwalifikacji dla obszaru kształcenia: sztuka, dziedziny: sztuki plastyczne, dyscypliny: konserwacja i restauracja dzieł sztuki. Należy zaznaczyć, iż kierunek „konserwacja i restauracja dzieł sztuki” ma charakter interdyscyplinarny i wymaga również szerokiej wiedzy i umiejętności praktycznych z zakresu dyscypliny artystycznej sztuki pięknej, jak również w zakresie chemii i materiałoznawstwa. Kierunek prowadzony jest w formie sześcioletnich studiów stacjonarnych na poziomie studiów jednolitych magisterskich o profilu ogólnoakademickim.

Należy stwierdzić, że efekty kształcenia określone dla przedmiotów i dla grup treści kształcenia (modułów kształcenia) są spójne z efektami kształcenia określonymi dla kierunku, a Wydział posiada możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia oraz praktyk zawodowych.

Dokumentacje praktyk studenckich wskazują, iż studenci mieli za zadanie rozwiązanie konkretnych problemów konserwatorskich w zróżnicowanych warunkach zewnętrznych. Efekty praktyk studenckich są więc sformułowane prawidłowo i są całkowicie osiągnięte.

W procesie definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programów studiów poza pracownikami naukowo-dydaktycznymi biorą udział studenci. Są oni członkami Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i w każdym z tych organów wyrażają swoje opinie i zgłaszają postulaty. W Dziekanacie Wydziału są dostępne materiały dotyczące założonych efektów kształcenia oraz można zapoznać się z nimi na stronie internetowej Uczelni. Studenci są zapoznani z efektami kształcenia i ich zdaniem są one spójne.

Zakładane efekty kształcenia oraz spójność kierunkowych i podstawowych modułów efektów kształcenia, są zgodne z koncepcją rozwoju kierunku. Należy również pozytywnie

ocenić spójność efektów kształcenia w odniesieniu do wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunku się wywodzi (sztuka) oraz permanentne uwzględnianie wymagań wynikających z potrzeb rynku pracy.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia, zarówno kierunkowe, jak i przedmiotowe, są w pełni spójne, zrozumiałe i przejrzyste, a jednocześnie dobrze oddają indywidualny i niepowtarzalny charakter studiów. Efekty kształcenia są sprawdzalne. Również studenci podzielają tą opinię. Studenci kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki znają zakładane efekty kształcenia (przedstawiane zazwyczaj na pierwszych zajęciach realizowanych przedmiotów), które są, w ich opinii, sformułowane w sposób zrozumiały, a ewentualne wątpliwości zostają omówione z prowadzącymi dany przedmiot. Co ważne, studenci uważają, że efekty są sprawdzalne, a system weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów został przedstawiony przejrzysto i jest przez nich oceniany pozytywnie.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

System weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na różnych jego etapach, opisany jest w następujących uczelnianych przepisach, dotyczących wszystkich wydziałów i kierunków kształcenia: Uchwale Senatu nr 4/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, Regulaminie Studiów.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego (protokoły egzaminu dyplomowego i recenzje prac dyplomowych).

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki posiada jasny i przejrzysty system oceny efektów kształcenia. Weryfikacja zakładanych celów na każdym etapie jest spójna oraz umożliwia dokonywanie oceny w sposób przejrzysty i kompleksowy. Wszystkie kategorie efektów kształcenia: wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne są na każdym etapie procesu edukacyjnego sprawdzalne i weryfikowane. Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się poprzez przeprowadzanie egzaminów w zarówno formie ustnej jak i pisemnej (kolokwia, referaty, indywidualne prace pisemne, sprawdziany/testy cząstkowe) oraz często uwzględnianą zaangażowanie i aktywność studentów na zajęciach. Efekty osiągnięte na ćwiczeniach praktycznych są weryfikowane i oceniane na zakończenie zajęć. Weryfikacja odbywa się poprzez ustalone formy, charakterystyczne dla poszczególnych zajęć. W toku zajęć prowadzone są korekty realizowanych prac oraz dyskusje dydaktyczne. Oceniający bierze pod uwagę poprawność warsztatową, technologiczną, staranność i terminowość

wykonania pracy. W realizacjach studenckich z zakresu malarstwa i rysunku prowadzący ocenia kreatywność i oryginalność rozwiązań artystycznych.

Praktyki stanowią część procesu kształcenia i podlegają zaliczeniu. Są bezpośrednio powiązane z realizowanymi zgodnie z planem studiów modułami. Opiekun praktyki ustala: organizację praktyki w miejscu jej odbywania, możliwość realizacji programu praktyki oraz sprawuje nadzór nad praktyką i dokonuje jej oceny. Zaliczenie praktyki potwierdza się wpisem do indeksu oraz innych dokumentów toku studiów. Nie zaliczenie praktyki powoduje niezaliczenie roku. Na podstawie analizy przebiegu praktyk, stwierdza się, że cele i efekty kształcenia zakładane dla praktyk są osiągnięte

Szczególną uwagę Wydział przywiązuje do końcowej weryfikacji i oceny zakładanych efektów kształcenia w ramach końcowej pracy dyplomowej. Tematyka przygotowywanych na Wydziale prac dyplomowych podlega każdorazowej akceptacji przez Radę Wydziału. Prace dyplomowe realizowane w roku akademickim 2013/2014 zostały przyjęte stosowną uchwałą Rady Wydziału. Zasady realizacji dyplomów magisterskich przyjęte na Wydziale spełniają zarówno zasady zawarte w Regulaminie Studiów, jak i procedurę przyjętą przez Wydział. Aby przystąpić do egzaminu absolutoryjnego dopuszczającego do realizacji pracy magisterskiej student musi uzyskać 300 ECTS. Studia kończą się pracą magisterską w wybranej przez studenta pracowni dyplomującej odpowiadającej specjalności. (dwa semestry – 60 ECTS). Praca dyplomowa magisterska składa się z części pisemnej i artystyczno-konserwatorskiej, co jest zgodne z wymogami określonymi dla obszaru kształcenia w zakresie sztuki. Student posiada możliwość indywidualnego wyboru zarówno opiekuna jak i tematu pracy dyplomowej magisterskiej. Obowiązkiem promotora jest między innymi: stała opieka naukowa nad wykonywaniem pracy, prowadzenie seminarium dyplomowego we własnej grupie tematycznej, organizowanie indywidualnych konsultacji ze studentami w wyznaczonych terminach, udzielanie pomocy w ustalaniu tematu pracy lub zmianie tego tematu, informowanie studenta na bieżąco o zauważonych odstępstwach realizowanego projektu od wymagań stawianych pracom dyplomowym. Temat, jak i forma pracy teoretycznej ustalana jest w ramach indywidualnych konsultacji i jest ona odzwierciedleniem zainteresowań naukowych i artystycznych studenta.

Podstawowe warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego to: uzyskanie zaliczeń wszystkich obowiązkowych przedmiotów i praktyk oraz wymaganej w toku studiów liczby punktów ECTS, uzyskanie co najmniej dostatecznej oceny z pracy dyplomowej, uregulowanie wszystkich zobowiązań finansowych wobec Uczelni.

W obu częściach egzaminu magisterskiego uczestniczą, jako członkowie komisji, powołani przez dziekana samodzielni pracownicy naukowci, promotorzy, opiekunowie aneksów oraz recenzenci. Wystawa oraz obrona ma charakter otwarty i dostępna jest dla publiczności. Na egzamin dyplomowy składa się: prezentacja pracy dyplomowej, dyskusja i ewentualne ustosunkowanie się studenta do recenzji, egzamin ogólny tj. odpowiedzi na pytania komisji z zakresu programu nauczania i problematyki pracy dyplomowej. Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Na ostateczną ocenę studiów składają się: średnia ocen z przedmiotów objętych programem kształcenia, średnia arytmetyczna ocen pracy dyplomowej, ocena egzaminu dyplomowego. Taka forma prezentacji i obrony ma znaczenie w kontekście oceny przez studentów kierunku poziomu pracy artystycznej. Dyplomy studentów Wydziału prezentowane są na wystawach

dyplomowych. Poziom obronionych prac dyplomowych omawiany jest na posiedzeniach Rady Wydziału.

System oceny efektów kształcenia uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu. W okresie ostatnich trzech lat akademickich 17 studentów zostało skreślonych z listy studentów. Odsiew na I i II roku studiów wynikał z negatywnej weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, bowiem nie wszyscy studenci zdolni są do opanowania wiedzy teoretycznej (3 osoby). Drugim powodem jest skreślenie z listy studentów z powodu nie wywiązania się z terminowej realizacji pracy magisterskiej (2 osoby). Pozostałe 12 osób zrezygnowało ze studiów z innych przyczyn. Różnica pomiędzy liczbą przyjętych studentów a liczbą absolwentów danego roku w latach 2011-2013 spowodowana jest przesunięciami w terminach obron prac magisterskich, zaakceptowanymi przez Rektora ASP, wynikającymi z wyjątkowo trudnych warunków lokalowych i warunków w pracowniach od 2011 do chwili obecnej, spowodowanych remontem i modernizacją całego budynku Wydziału.

Cały system weryfikacji wiedzy i umiejętności jest przejrzysty. Treści programów kształcenia w sposób szczegółowy i zrozumiały określiły metody weryfikacji osiągnięć studentów. Sylabusy, zawierające metody weryfikacji efektów nauczania w ramach poszczególnych zajęć i ich ocenę, są udostępniane w pracowniach natomiast efekty kształcenia dla kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki dostępne są na stronie internetowej Uczelni.

Studentom Wydziału znane są metody i kryteria oceny efektów kształcenia. W toku studiów weryfikowane są także umiejętności nabywane w czasie praktyk studenckich. Studenci uważają, że ocena efektów kształcenia jest przejrzysta i zrozumiała.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki utrzymuje stały kontakt z absolwentami. Zarówno władze Wydziału, jak i sami nauczyciele naukowo-dydaktyczni obserwują z wielkim zainteresowaniem dalsze poczynania swoich podopiecznych na rynku pracy. Częste kontakty, odwiedziny absolwentów w macierzystych pracowniach stają się okazją wymiany doświadczeń i porad w samodzielnych krokach w nowej pozauczelnianej rzeczywistości. Wydział publikuje, również prace etapowe studentów oraz prace dyplomowe w postaci katalogów. Wieloletnie kontakty podczas studiowania na Wydziale owocują nie tylko wspólnymi zainteresowaniami, ale także wspólnymi działaniami na rynku konserwatorskim. Należy zauważyć dużą współpracę z instytucjami samorządowymi i kulturalnymi oraz interesariuszami zewnętrznymi, która dla Wydziału jest ważnym czynnikiem kształtującym nie tylko opinie o Wydziale, ale również wpływa na proces edukacyjny. Rada Wydziału zobowiązała prowadzących pracownie dyplomowe do utrzymywania kontaktu ze swoimi dyplomantami (zwłaszcza w pierwszych latach po dyplomie) i gromadzenie informacji o przebiegu kariery zawodowej. Absolwenci studiów jednolitych magisterskich nie mają problemów ze znalezieniem zatrudnienia. ASP w Warszawie posiada komórkę monitorującą zarówno losy absolwentów, jak i potrzeby lokalnego rynku pracy - Biuro Karier. W tej chwili

Biuro nie dysponuje jeszcze danymi statystycznymi, które określałyby np. stopień zatrudnienia, rodzaj zatrudnienia, czy sytuację materialną absolwentów kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki. Uczelnia nie posiada więc dokumentów potwierdzających prowadzenie monitoringu karier absolwentów na rynku pracy wymaganego Ustawą (Art. 13a) z czego można wnioskować, iż powyższy proces formalnie jeszcze nie funkcjonuje. Dodatkowo osoby odpowiedzialne za działanie ww. procesu twierdzą, iż brak systemu jest spowodowany oczekiwaniem na wytyczne odnośnie badania losów absolwentów, które mieli otrzymać jako efekt współpracy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz uczelni artystycznych, jednak dotychczas takich wytycznych nie otrzymali. Wpłynęło to w zasadniczy sposób na nie podejmowanie działań związanych ze stworzeniem systemu monitoringu losów absolwentów i jego sformalizowania.

Z uwagi na obecne wymagania Ustawowe należałoby zastanowić się nad zaproponowaniem formalnie funkcjonującego rozwiązania zapewniającego skuteczne monitorowania losów absolwentów. W innej sytuacji nie będzie możliwe określenie stopnia udziału absolwentów w określeniu efektów i sposobie ich weryfikacji.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Wizytujący dokonał oceny losowo wybranych prac dyplomowych z ostatnich lat oraz prac etapowych podczas wizytacji pracowni artystycznych. W opinii Zespołu prace dyplomowe, jak i etapowe prezentują bardzo wysoki poziom, zarówno artystyczny, jak i warsztatowy. Recenzje prac dyplomowych odnoszą się do części artystyczno-konserwatorskiej oraz pisemnej pracy teoretycznej dyplomanta. Trzeba stwierdzić, że recenzje właściwie określają poziom merytoryczny pracy, co znajduje potwierdzenie w wystawionej ocenie. Zróżnicowane oceny prac etapowych są również adekwatne do poziomu wykonywanych zadań dydaktycznych. Reasumując – system oceniania prac etapowych oraz dyplomowych należy określić jako prawidłowy i dobrze funkcjonujący.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴...wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Zespół Wizytujący bardzo pozytywnie ocenił spójność efektów kształcenia w odniesieniu do wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi, jak również stopień uwzględniający wymagania wynikające z potrzeb rynku pracy. Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i] profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Jednostka stosuje przejrzysty i dostępny system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów. Przewidziane są właściwe sposoby weryfikacji umożliwiające ocenę efektów kształcenia na poszczególnych etapach.

2). Efekty kształcenia przyjęte i zatwierdzone przez Radę Wydziału dla poszczególnych obszarów kształcenia zostały zdefiniowane prawidłowo. Są one spójne, zrozumiałe i sprawdzalne a jednocześnie oddają indywidualny i niepowtarzalny charakter studiów na wizytowanym kierunku oraz ich interdyscyplinarny wymiar. Czytelność zakładanych

efektów kształcenia zasługuje na wysoką ocenę.

3). Zespół Wizytujący stwierdza, że Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia. System weryfikuje zamierzenia i ocenę na poszczególnych etapach, którego efektem finalnym jest dyplom magisterski, w sposób kompleksowy odnosi się do wszystkich efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych). Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są powszechnie dostępne i znane studentom ocenianego kierunku.

4). Oceniana jednostka jest na etapie wdrażania systemu monitoringu karier zawodowych absolwentów. Wydział nie wprowadził jeszcze formalnych mechanizmów monitorowania losów absolwentów, ale pracownicy utrzymują stałe kontakty ze swoimi dyplomantami. Kariery zawodowe absolwentów badane są podczas indywidualnych wywiadów przeprowadzanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie poprzez wysoko kwalifikowaną kadrę naukowo dydaktyczną oraz programy poszczególnych pracowni w pełni realizuje założenia zmierzające do osiągnięcia przez studentów zarówno celów, efektów kształcenia oraz uzyskania zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Oferta programowa obejmuje szereg przedmiotów ściśle związanych ze sztuką, wiedzą humanistyczną, opanowaniem metod rozwiązywania problemów konserwacji-restauracji dzieł sztuki.

Pracownicy Wydziału opracowali opisy przedmiotów, które są zgodne z kierunkowymi efektami kształcenia.

Jednolite sześciolate studia magisterskie realizowane są w ciągu 12 semestrów z podziałem na cztery specjalności od pierwszego roku:

- konserwację i restaurację malarstwa i rzeźby drewnianej polichromowanej,
- konserwację i restaurację książki, grafiki i skóry zabytkowej,
- konserwację i restaurację rzeźby kamiennej i elementów architektury,
- konserwację i restaurację tkanin zabytkowych.

Aby przystąpić do egzaminu absolutoryjnego dopuszczającego do realizacji pracy magisterskiej student musi uzyskać 300 ECTS. Studia kończą się pracą magisterską w wybranej przez studenta pracowni dyplomującej odpowiadającej specjalności. (dwa semestry – 60 ECTS)

Program kształcenia obejmuje następujące moduły przedmiotów:

- moduł konserwacji
- moduł technologii, techniki i kopii
- moduł chemii i materiałoznawstwa
- moduł ogólnoplastyczny
- moduł humanistyczny
- moduł wybranych zagadnień z historii sztuki

- moduł języków obcych
- moduł magisterski

Przyporządkowanie przedmiotów do poszczególnych modułów podano w pkt. 1.2 *Raportu samooceny*. W module konserwacji znajdują się przedmioty odnoszące się do różnych zagadnień konserwatorskich oraz konserwacji i restauracji różnych typów zabytków, jak i np.: propedeutyka konserwacji i restauracji, metodyka konserwacji i restauracji, konserwacja i restauracja malarstwa tablicowego i rzeźby drewnianej polichromowanej, konserwacja i restauracja malarstwa na podłożach ruchomych, konserwacja i restauracja malarstwa ściennego, konserwacja i restauracja malarstwa ściennego - konserwacja i restauracja oraz przenoszenie malowideł ściennych, konserwacja i restauracja druków i rękopisów, konserwacja i restauracja grafiki i rysunków, konserwacja i restauracja pastel, identyfikacja i konserwacja fotografii, konserwacja i restauracja tkanin zabytkowych, wybrane zagadnienia z konserwacji metalu, konserwacja i restauracja zabytków rzeźby ze skał osadowych i krystalicznych, konserwacja i restauracja rzeźby gipsowej i sztukaterii, konserwacja i restauracja ceramiki, ochrona i konserwacja-restauracja dzieł sztuki i obiektów sztuki nowoczesnej i współczesnej, konserwacja i restauracja zabytków archeologicznych i etnograficznych oraz przedmiot prawne i finansowe aspekty przygotowania projektu konserwatorskiego.

Moduł technologii, techniki i kopii zawiera przedmioty dotyczące nauczania różnych historycznych technik warsztatowych: technologia malarstwa, technologia malarstwa ściennego, technologia malarstwa ściennego – techniki oraz technologia podłoży konstrukcyjnych i wyrównawczych dekoracji ściennych, technologia pozłotnictwa, techniki i technologia opraw, techniki rzeźbiarskie, technologia rzeźby, techniki tkackie i hafciarskie, technologia i techniki tkackie, liternictwo, farbiarstwo, kopia –malarstwo tablicowe, kopia–malarstwo sztalugowe XVII-XX w., kopia – akwarela, kopia– miniatura na pergaminie, kopia ikony, kopia rzeźbiarska i elementy rekonstrukcji.

Moduł ogólnoplastyczny zawiera tradycyjne przedmioty artystyczne: malarstwo, rysunek, rzeźba, grafika, tkanina artystyczna.

Moduł chemii i materiałoznawstwa zawiera przedmioty odnoszące się do różnych typów substancji tworzących obiekty zabytkowe, takich jak pigmenty, spoiwa mineralne i wypełniacze, spoiwa organiczne pochodzenia naturalnego, polimery, włókna roślinne, drewno itd.

Moduł humanistyczny zawiera przedmioty takie jak historia sztuki, idee filozoficzne i estetykę. Odrębnie ustalono moduł wybranych zagadnień z historii sztuki: wybrane zagadnienia z historii sztuki, historia grafiki europejskiej, historia rzeźby polskiej, epigrafika, heraldyka. Osobnym modułem jest także moduł magisterski zawierający seminaria magisterskie i pracownię magisterską. Dodatkowo wyodrębniono moduł języków obcych.

Część przedmiotów jest prowadzona wspólnie dla studentów wszystkich specjalizacji na Wydziale i w jednostkach pozawydziałowych ASP.

W obrębie przedmiotów modułu ogólnoplastycznego studenci po drugim roku mają możliwość wyboru pracowni, również poza Wydziałem.

Dla studentów piątego roku wszystkich specjalizacji dostępne są następujące przedmioty fakultatywne: ochrona i konserwacja – restauracja dzieł sztuki i obiektów sztuki nowoczesnej

i współczesnej, konserwacja zabytków archeologicznych i etnograficznych, identyfikacja i konserwacja fotografii, kopia ikony (opcjonalnie z kopią malarstwa XIX i XX w.) oraz inne przedmioty fakultatywne dostępne na ASP w Warszawie.

Siatkę liczby godzin dla poszczególnych przedmiotów w kolejnych semestrach oraz przypisane im wartości punktów ECTS przedstawiono w czterech tabelach, odpowiednio dla każdej specjalności.

Obecna struktura programu kształcenia umożliwia osiągnięcie założonych efektów, niemniej władze Wydziału planują jej częściową restrukturyzację w celu zwiększenia możliwości fakultatywnego wyboru niektórych zajęć.

W planie toku studiów grupy przedmiotów są prawidłowo określone, a ich proporcje są właściwe i odpowiadają przyjętemu programowi studiów.

System punktowy pozwala na dostosowanie tempa studiowania do indywidualnych potrzeb i możliwości studenta oraz zezwala na mobilność studentów w ramach uczelni, Polski i Europy. System ECTS służy studentom wyjeżdżającym do uczelni zagranicznych.

By uzyskać stopień magistra, student musi wypracować 360 punktów. 60 punktów ECTS odpowiada rocznemu nakładowi pracy przeciętnego studenta i osiągnięciem (w roku akademickim) efektem kształcenia. System ECTS nie budzi zastrzeżeń.

Praktyki zawodowe realizowane przez studentów określa program i plan studiów oraz uczelniany Regulamin Praktyk. Dziekan Wydziału powołuje opiekuna praktyk, który tworzy cały harmonogram funkcjonowania praktyki zawodowej. Organizuje i akceptuje praktyki w miejscu jej odbywania, sprawuje nadzór nad praktyką i dokonuje jej oceny. Realizacji praktyk towarzyszą dokumenty takie jak: porozumienie o organizacji praktyk, dziennik praktyk oraz zaświadczenie o ukończeniu praktyk.

Studiujący na kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki w ramach stacjonarnych jednolitych studiów magisterskich zobowiązani są do zrealizowania w toku studiów wakacyjnej 4-tygodniowej praktyki zawodowej. Student pozyskuje i zgłasza miejsce realizacji praktyki. Praktyki mogą być prowadzone na Wydziale, w terenie lub w wybranych instytucjach przy obiektach zabytkowych (muzeach, archiwach itp.). Studenci obowiązani są do prowadzenia dziennika praktyk, w którym zapisują na bieżąco rodzaje wykonywanych prac i zabiegów. Praktyki są zaliczane przez osoby prowadzące z Wydziału.

Wydział dysponuje dokumentem *Formy odbywania praktyk*, który zawiera szczegółowe regulacje związane z tą formą działalności dydaktycznej jednostki.

Zarówno czas trwania praktyk, wybór miejsca, w których się odbywają, jak również cele zakładane do realizacji na praktykach, są spójne z programem i umożliwiają studentowi nabycia umiejętności praktycznych. Należy wysoko ocenić realizację tego założenia programowego. System kontroli i zaliczania praktyk w pełni uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych.

Zgodnie z Regulaminem Studiów studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualny tok studiów (ITS) i indywidualny program studiów (IPS). ITS zmienia zasady i terminy realizowania programu, kierunku/specjalności studiów. ITS rozpoczyna się od początku nowego semestru. Student ubiegający się o przyznanie ITS składa podanie i projekt indywidualnego toku/planu studiów. Mogą się o niego ubiegać studenci, którzy zaliczyli pierwszy rok i posiadają wysoką średnią ocen. Ta oferta jest skierowana przede wszystkim do studentów, którzy ukończyli bądź równolegle studiuje inny kierunek. Student w takim

przypadku otrzymuje indywidualnego opiekuna (pracownika dydaktyczno-naukowego), z którym ustala taki harmonogram zaliczeń przedmiotów, który umożliwi mu realizację programu odbiegającego od przyjętego planu studiów (np. równoległego zaliczania przedmiotów z dwu lat). Student jest zobowiązany do ścisłego i terminowego realizowania ustalonej indywidualnej organizacji studiów – ITS.

Metody dydaktyczne realizowane na Wydziale mają charakter różnorodny, a ich kształt uzależniony jest od specyfiki poszczególnych przedmiotów oraz celów, jakie stawiane są zarówno prowadzącym, jak i studentom. Różnorodność metod dydaktycznych jest wyzwaniem organizacyjnym, ale jednocześnie stanowi o atrakcyjności kierunku wyposażonego w interesujące metody kształcenia w zdobywaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Metody dydaktyczne w zdobywaniu poszczególnych poziomów kształcenia możemy podzielić na trzy grupy: metody audytoryjne, metody ćwiczeniowo/warsztatowe oraz pracę własną. Metody audytoryjne są podstawą bloku zajęć związanych z grupą treści podstawowych, wszystkimi blokami teoretycznymi realizowanymi w formie wykładów, seminariów oraz konwersatoriów.

Metoda ćwiczeniowo/warsztatowa stanowi podstawę zajęć realizowanych w grupie treści kierunkowych. Ta forma zajęć oparta w dużej mierze na wykonywaniu zadań oraz ćwiczeń warsztatowych przy udziale prowadzącego jest najlepszą metodą nauki warsztatu i zawodu. Uczestniczenie bezpośrednio prowadzącego umożliwia w trakcie realizacji zadania korygowanie błędów a korekta permanentna stanowi najlepszą formę porozumienia.

Praca własna, którą wykonuje student Wydziału, to praca wykonywana podczas toku całych studiów, ale głównie jest to praca związana z dyplomem magisterskim. Prace te częściowo realizowane są pod opieką promotorów, opiekunów aneksu oraz prowadzących pracownię dyplomowe. Szeroki zakres tematów teoretycznych realizowanych w pracach dyplomowych magisterskich daje pełen obraz absolwentów.

Pracownicy Wydziału nie stosują metody e-learning'owej, jako metody przekazywania wiedzy, głównie teoretycznej. Metoda ta mogłaby wydatnie wspierać np. komunikację studentów z promotorami prac magisterskich.

Koncepcja kształcenia zakłada uzyskanie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji na **poziomie 7** europejskich (EQF) i krajowych ram kwalifikacji. Absolwent, który uzyskał stopień magistra jest przygotowany do samodzielnej pracy w zawodzie konserwatora-restauratora dzieł sztuki w określonej specjalności. Jak również może realizować indywidualne projekty naukowe lub kontynuować studia na poziomie 8.

Należy bardzo wysoko ocenić ułożenie modułów przedmiotów w planie organizacyjnym Jednostki.

Zarówno czas trwania kształcenia, formy zajęć dydaktycznych i metody kształcenia na poszczególnych poziomach kwalifikacji nie budzą zastrzeżeń. Program kształcenia umożliwia realizowanie założonych celów i efektów kształcenia.

Studia jednolite magisterskie na kierunku Konserwacja i restauracja dzieł sztuki kładą nacisk na wykształcenie absolwenta, który potrafi sformułować koncepcję artystyczno-konserwatorską, świadomie podejmować wyzwania w zakresie konserwacji i restauracji. Jednocześnie posiada świadomość artysty - konserwatora i humanisty na poziomie, który gwarantuje nieustanny rozwój intelektualny i twórczy. Nabywa umiejętności oceny wartości

artystycznych oraz ich werbalnego określenia. Posiada znajomość i praktyczne umiejętności niezbędne w samodzielnej pracy z zakresu: konserwacji i restauracji malarstwa ściennego i sztalugowego oraz konserwacji i restauracji rzeźby kamiennej, ceramiki i szkła, dodatkowo – malarstwa na podłożu papierowym. W zakresie konserwacji i restauracji absolwent nabywa kompetencje artysty-konserwatora, znającego dogłębnie warsztat artystyczny i konserwatorski oraz jego specyfikę. Kwalifikacje zawodowe pozwalają mu na samodzielne i zespołowe realizacje konserwatorskie oraz na prace konserwatorskie prowadzone kompleksowo, we współpracy ze specjalistami innych dziedzin artystycznych, specjalistami nauk pomocniczych – ścisłych i technicznych. Program studiów przygotowuje absolwenta merytorycznie i praktycznie do prowadzenia badań historycznych, technologicznych i materiałowych dzieła sztuki warunkujących planowanie, realizację i dokumentowanie prac badawczo-konserwatorskich, konserwacji zachowawczych i twórczych w zakresie ochrony zabytków, rekonstrukcji i aranżacji konserwatorskiej obiektów. Działania konserwatorskie określają przepisy prawa, w tym prawo autorskie.

Absolwent studiów uzyskuje interdyscyplinarną wiedzę z zakresu historii sztuki, wiedzę i umiejętności warsztatowe oraz artystyczne w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki, umożliwiające podejmowanie własnej działalności konserwatorskiej oraz pracę w zespole (instytucje kultury, firmy konserwatorskie). Jest przygotowany do posługiwania się tradycyjnymi i nowoczesnymi metodami konserwatorskimi. Zdobyta w czasie studiów wiedza pozwala absolwentowi w praktyce realizować określone zadania konserwatorskie, jak również zapoznać się z osiągnięciami współczesnej konserwacji – restauracji dzieł sztuki oraz sztuki w ogólności, co w konsekwencji wyposaża go w umiejętność samodzielnego podejmowania decyzji oraz formułowania ocen i wyciągania wniosków w obszarze sztuki i konserwacji zabytków. Jest to ważny czynnik edukacyjny, który przyczynia się do rozwoju intelektualnego i artystycznego absolwenta. Absolwent w toku studiów otrzymuje wiedzę teoretyczną oraz praktyczną, pozwalającą na zapoznanie się z technologiami i technikami konserwacji i restauracji dzieł sztuki.

Tak ukształtowana sylwetka absolwenta, czyni go wszechstronnie przygotowanym artystą-konserwatorem, zdolnym do podejmowania najbardziej skomplikowanych i profesjonalnych zadań w dziedzinie konserwacji dzieł sztuki. Absolwent uzyskuje uprawnienia do realizowania szeroko zakrojonych działań konserwatorskich i restauratorskich przy różnorodnych obiektach zabytkowych.

Organizacja procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla kierunku „konserwacja i restauracja dzieł sztuki w pełni umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie realizuje szeroki program dydaktyczny, który oparty jest na sprawdzonych metodach. Programy dydaktyczne poszczególnych pracowni w pełni osiągają zakładane efekty kształcenia w płaszczyźnie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Praktyki studenckie pozwalają na nabycie

przez studentów niezbędnych umiejętności praktycznych. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne kierunku tworzą spójną całość. Świadczy o tym właściwa organizacja studiów oraz treści programowe, które są dostosowane do celów kształcenia. Zachowano właściwą proporcję pomiędzy przedmiotami teoretycznymi i kierunkowymi-specjalnościowymi. Jednocześnie zastosowano zasadę stopniowania trudności w realizowanych zadaniach dydaktycznych, co gwarantuje prawidłowy przyrost wiedzy, umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych oraz rozwój osobowości twórczej studenta. Zasada taka obowiązuje na wszystkich magisterskich studiach jednostopniowych.

Powyższa ocena została dokonana na podstawie przedstawionej dokumentacji, rozmów przeprowadzanych z władzami Uczelni i pracownikami dydaktycznymi kierunku, jak również na podstawie hospitacji zajęć.

W wyniku przeprowadzonej akredytacji programowej na WKiRDS ASP w Warszawie Państwowa Komisja Akredytacyjna 14 lutego 2008 r. wydała ocenę wyróżniającą na okres 5 lat. Uwagi nie dotyczyły zagadnień programowych.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ ...wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Realizowany program kształcenia w pełni umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Wydział w ramach procesu kształcenia prowadzi zajęcia dydaktyczne w formie wykładów i ćwiczeń oraz w formie kształcenia warsztatowego nierozzerwalnie związanego z kształceniem artystycznym. W procesie kształcenia przewidziano odpowiednią liczbę godzin „kontaktowych” oraz czas na indywidualną naukę, zbieranie materiałów, na przygotowywanie się do zajęć. Przyjęta punktacja ECTS jest zgodna z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie. Sekwencja przedmiotów, bloków programowych określonych w programie studiów jest prawidłowa. Wydział dużą uwagę przywiązuje do studenckich „praktyk zawodowych”, które w pełni umożliwiają nabycie przez studentów umiejętności praktycznych. Zauważalne jest zainteresowanie władz Wydziału i pracowników naukowo-dydaktycznych stałą weryfikacją programu i metod kształcenia.

2). Wszystkie składowe całego procesu edukacyjnego prowadzone na wizytującym kierunku tzn.: efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Analiza minimum kadrowego przeprowadzona została w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r.

w sprawie warunków, prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131). W tezkach osobowych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe kierunku znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych w zakresie obszaru sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

W dniu akredytacji władze Wydziału do minimum kadrowego zgłosiły **18 nauczycieli akademickich: 7 nauczycieli z tytułem naukowym profesora sztuk plastycznych, 11 nauczycieli ze stopniem naukowym doktora habilitowanego sztuk plastycznych**, którzy spełniają warunki określone w §16 ust. 2 tj.: „Minimum kadrowe dla jednolitych studiów magisterskich na kierunkach studiów związanych z kształceniem w zakresie: konserwacji i restauracji dzieł sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej pięciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.” Spełnione są także wymagania określone w § 13 ust. 2, tj.: „Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 15, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy”, a także § 13 ust.3, tj.: „Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”.

Wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego złożyły na rok akademiki 2013/2014 oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów. Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112 a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 z późn. zm.). Zaliczone do minimum kadrowego osoby spełniają wymagania zarówno merytoryczne jak i formalne, a ponadto posiadają znaczące osiągnięcia oraz dorobek artystyczny. Tym samym warunki, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków, prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131) zostały spełnione.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku (na 145 studentów przypada 18 nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół Oceniający do minimum kadrowego) **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia ((Dz. U. z 2014 r., poz. 131)) i wynosi **1:8,1** przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1:25. W opinii Zespołu Wizytującego Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki dysponuje liczną, doświadczoną kadrą naukowo-dydaktyczną. **Wszyscy pracownicy, a szczególnie stanowiący minimum kadrowe, posiadają znaczący dorobek w zakresie obszaru sztuki w dziedzinie sztuki plastyczne.** Struktura kwalifikacji kadry

umożliwia w pełni osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programów. Należy podkreślić, że część kadry, nie stanowiąca minimum kadrowego, posiadająca wykształcenie w innych dziedzinach i dyscyplinach posiada również znaczący dorobek naukowy, który uzupełnia program interdyscyplinarnego kształcenia studentów w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki i jest niezbędna do osiągnięcia wymaganych celów i efektów kształcenia.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

W skład minimum kadrowego wchodzi reprezentanci obszaru sztuki, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów oraz obejmuje ono reprezentantów, do których odnoszą się efekty kształcenia (dziedzina sztuk plastycznych).

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Poszczególni nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem sztuki oraz posiadają dorobek artystyczny, naukowy oraz konserwatorski i restauratorski. W opinii Zespołu Wizytującego wszystkie hospitowane zajęcia były prowadzone zgodnie z planem studiów oraz planowaną tematyką mającą swoje rozwinięcie w kartach przedmiotów. Zajęcia były prowadzone na bardzo wysokim poziomie, z zastosowaniem sprawdzonych i wypracowanych przez lata metod, a przedstawione rezultaty prac potwierdziły wysoką jakość kształcenia.

Pedagodzy wchodzący w skład minimum kadrowego należą do grona wybitnych konserwatorów-restauratorów, artystów i naukowców, znanych i cenionych na arenie krajowej i międzynarodowej. Znaczna część zespołu bierze czynny udział w ważnych gremiach kształtujących i wytyczających kierunki rozwoju tej dyscypliny jaką jest konserwacja i restauracja dzieł sztuki.

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w latach: 2007-2014. Ogólna liczba osób stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów w porównaniu z 2007 r. zmniejszyła się o 4 nauczycieli akademickich. W grupie osób: z tytułem profesora sztuk plastycznych ogólna liczba nie uległa zmianie, ze stopniem doktora habilitowanego sztuk plastycznych zwiększyła się o 9 osób, natomiast w grupie osób ze stopniem doktora sztuki lub z kwalifikacjami I stopnia w porównaniu z 2007 r. uległa zmniejszeniu o 12 nauczycieli akademickich. Dwie osoby uprzednio wchodzące w skład minimum kadrowego uzyskały tytuł profesora sztuk plastycznych. Należy odnotować znaczący wzrost samodzielnej kadry dydaktycznej w grupie doktorów habilitowanych.

Wydział Konserwacji i restauracji dzieł Sztuki posiada grono wysoko wykwalifikowanych pedagogów, które zapewnia minimum kadrowe. Władze Wydziału stale dążą do pozyskiwania młodej kadry i systematycznie wspierają działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych. W wyniku prowadzonej polityki kadrowej w latach (2009-2013) przeprowadzono szereg doktorskich (4) i habilitacyjnych (8) przewodów kwalifikacyjnych oraz 2 postępowania w sprawie nadania tytułu profesora sztuk plastycznych. Skład minimum kadrowego należy ocenić jako stabilny.

W roku 2012 Wydział odzyskał uprawnienia do przeprowadzania przewodów habilitacyjnych i profesorskich. Obecnie liczba samodzielnych pracowników wynosi 18. W najbliższym czasie planowane jest zakończenie 4 przewodów habilitacyjnych pracowników Wydziału. Głównym celem polityki kadrowej jest zapewnienie wysoce wyspecjalizowanej kadry naukowo-dydaktycznej i zapewnienie możliwości podwyższania kwalifikacji. Obecnie realizowanych jest 10 doktoratów. Ze względu na specyfikę kształcenia na kierunku niezwykle istotnym jest przygotowanie młodej kadry do prowadzenia zajęć. W ciągu ostatnich lat udało się pozyskać kilka etatów asystenckich. Dzięki temu można było otworzyć nowe pracownie poszerzające ofertę edukacyjną.

Skład kadry reprezentuje zespół wysokiej klasy specjalistów, którzy aktywnie uczestniczą w konsultacjach w zakresie reprezentowanych dyscyplin – oceniają jako rzeczoznawcy realizacje konserwatorskie i restauratorskie, wyznaczają nowe tendencje i metody postępowania, badają i proponują nowe rozwiązania związane z szeroko rozumianą ochroną dzieł sztuki. Pracownicy zachęceni są do realizowania projektów badawczych, udziału w projektach międzynarodowych. Przekłada się to na wiele spektakularnych projektów realizowanych przez nauczycieli akademickich pracujących indywidualnie lub w zespołach, także międzynarodowych. Wszystkie, bez wyjątku wyjazdy naukowe są wspierane przez władze Wydziału i Uczelni.

Na wyróżnienie zasługuje realizacja programu wymiany doświadczeń z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą oraz intensywna aktywność zagraniczna zatrudnionych w Jednostce osób. Biorą oni czynny udział w międzynarodowych sympozjach, warsztatach, konferencjach, rezydencjach (prelekcje, odczyty, visiting professors, wykłady, pokazy) w kraju i na świecie. Wyjazdy te sprzyjają także współpracy w zakresie realizacji projektów artystyczno-badawczych, wymianie informacji i doświadczeń w zakresie szeroko pojętej konserwacji i restauracji dzieł sztuki oraz wytyczaniu kierunków działań związanych z ochroną dziedzictwa narodowego. Przykładem może być udział w programach międzynarodowych kierowanych przez Unię Europejską (z inicjatywy Rady Europy), np.: 7 Ramowy Program UE, JHEP „Cultural Heritage and New Challenges”, koordynowany przez MIBAC/MIUR oraz włoskie Ministerstwo Kultury i Ministerstwo Nauki. Nawiązano także współpracę z Tate Gallery przy projekcie związanym z konserwacją sztuki nowoczesnej i Paul Getty Conservation Institute (konserwacja fotografii). Wymieniane są doświadczenia z pracownikami z Norwegian Institute for Air Research w zakresie ratowania zabytków metalowych (projekty realizowane w latach 2008-2011).

Szczególnie wartościowa dla rozwoju naukowo-artystycznego kadry jest działalność Międzyuczelnianego Instytutu Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki. W ramach działalności tej jednostki naukowo-badawczej i zajmującej się praktyczną stroną związaną z ochroną zabytków, opracowywane są nowe metody konserwatorskie i restauratorskie. Przykładem

może być projekt związany z nowoczesnymi metodami inżynierii materiałowej w diagnostyce dzieł sztuki poddanych ingerencji laserowej za pomocą kształtowania wysokoenergetycznych impulsów promieniowania, finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu (2008-2012). Pracownicy instytutu współpracują w ramach realizowanych projektów z uczelniami w kraju i za granicą, np. z Uniwersytetem we Florencji, czy też z Wojskową Akademią Techniczną w Warszawie.

Zdaniem Zespołu Wizytującego wyjątkowa intensywność i różnorodność form współpracy wpływa na systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadry.

Niezwykle duża aktywność pracowników Wydziału KiRDS, w tym młodej kadry, o czym świadczy także najwyższa kategoria parametryzacyjna A+, powinna być szczególnie doceniona przez władze Wydziału i Uczelni w ramach przejrzystości opracowanego i skutecznie działającego systemu motywacyjnego (nagrody, odznaczenia).

Cele i efekty kształcenia na kierunku będą osiąganymi przy mniejszym wysiłku pracujących na Wydziale nauczycieli akademickich, w momencie zatrudnienia pracowników technicznych, którzy przejmą niektóre obowiązki, np.: organizacja transportu obiektów, pomoc w organizacji praktyk, itd. Należy rozważyć także wzmocnienie minimum kadrowego o pracowników z tytułem doktora, w aspekcie rozwoju kariery naukowo-artystycznej młodej kadry oraz rozwoju samego kierunku.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z Zespołem Oceniającym

Nauczyciele akademicy bardzo dobrze ocenili współpracę z Władzami Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki; wyrazili jednocześnie własne, bardzo pozytywne opinie odnoszące się do wysokiego poziomu kształcenia na wizytowanym kierunku. Poinformowali również, iż zapoznają się z wynikami okresowej oceny kadry, a także czynnie uczestniczą w zebraniach, na których dyskutuje się o programach kształcenia i jakości kształcenia. Nauczyciele akademicy potwierdzili, iż zarówno Władze Wydziału jak i Uczelni mobilizują do awansu w ramach przewodów doktorskich i habilitacyjnych i jednocześnie pokrywają koszty postępowań. Młodzi pracownicy stwierdzili że, zawsze mogą liczyć na pomoc merytoryczną Dziekana Wydziału oraz opiekunów naukowych. Nauczyciele akademicy nie zgłosili zasadniczych krytycznych uwag pod adresem Biblioteki, niemniej wskazali na problem zakupu specjalistycznych publikacji ze względu na brak wydziałowej karty kredytowej, która umożliwiałaby zakupy internetowe. Bardzo dobrze ocenili również wyposażenie pracowni specjalistycznych i stwierdzili, iż istniejące niedomagania w zakresie infrastruktury dydaktycznej ulegną znacznej poprawie po zakończeniu remontu i oddaniu do użytku nowego budynku. Głosy krytyczne dotyczyły stosowania przez uczelnię odpisów (koszty pośrednie) od każdej podpisanej umowy z instytucjami zewnętrznymi, co często ogranicza prawidłową realizację konserwatorską i restauratorską powierzonych obiektów. Wspomniano także o braku pracowników technicznych na Wydziale oraz mało czytelnym systemie nagród i odznaczeń.

Nauczyciele akademicy wskazali perspektywę dalszego rozwoju kierunku i jeszcze lepszego dostosowania programów kształcenia do zmieniających się potrzeb ochrony dziedzictwa kulturowego i indywidualnych zainteresowań studentów. Planowane jest m.in. utworzenie pracowni mikrobiologicznej, a w dalszej perspektywie pracowni konserwacji metalu i mebli.

Kolejnym etapem będzie uruchomienie studiów doktoranckich i podyplomowych. Zmieniający się stan wiedzy w zakresie sztuki i nauki konserwacji i restauracji nakłada na Wydział obowiązek organizacji kursów doszkalających konserwatorów-restauratorów. W ramach nurtu ustawicznego kształcenia planowane są takie kursy jak również kursy technologiczne dla wszystkich zainteresowanych w zakresie pozłotnictwa kopii i historycznych technik fotograficznych. Wydział planuje również organizację kursów i wykładów dla kolekcjonerów poświęcone profilaktyce konserwatorskiej. W ramach internacjonalizacji kształcenia planowane są nowe międzynarodowe projekty, m.in. międzynarodowe forum studenckie, zagraniczne praktyki studenckie i zwiększenie wymiany studenckiej.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy

Załącznik nr 6 - Informacja o hospитowanych zajęciach i ich ocena

Zespół Wizytujący dokonał hospитacji zajęć w podczas wizytacji pracowni realizacyjnych. W opinii Zespołu pracownie prowadzone są na bardzo wysokim poziomie konserwatorskim i restauratorskim, warsztatowym, a także naukowym i artystycznym.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ ...wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1). W opinii Zespołu Wizytującego Wydział dysponuje liczną doświadczoną kadrami naukowo-dydaktyczną. Struktura kwalifikacji kadry umożliwia w pełni osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz realizacji programów kształcenia.
- 2). Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne całej kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Poszczególni nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia zgodnie z reprezentowanym przez nich obszarem sztuki oraz posiadają dorobek naukowy, artystyczny oraz konserwatorski i restauratorski w zakresie obszaru sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych. Pracownicy naukowcy reprezentujący inne dziedziny i dyscypliny, a wchodzący w skład kadry stanowią silne i niezbędne jej uzupełnienie, wymagane do realizacji zamierzonych celów i efektów kształcenia.
- 3). Wizytowana Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji. Zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego poprzez intensywną wymianę doświadczeń naukowych i artystycznych z uczelniami i instytucjami oraz jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą, co wpływa na systematyczne podnoszenie kwalifikacji pracowników. Jednakże powinien zostać poprawiony system motywacyjny (nagrody, odznaczenia), który działa na Wydziale w ograniczonym zakresie.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Nie uwzględnia w pełni potrzeb osób niepełnosprawnych. Należy jednak zaznaczyć, iż specyfika ocenianego kierunku w znacznym stopniu uniemożliwia podjęcie studiów, jak również późniejsze wykonywanie zawodu osobom z niepełnosprawnością ruchową.

Większość zajęć prowadzonych jest w budynku przy Wybrzeżu Kościuszkowskim 37. Tylko część zajęć z zakresu przedmiotów teoretycznych humanistycznych oraz lektoraty prowadzone są w budynku głównym na Krakowskim Przedmieściu 5.

Od 2011 roku w budynku Wydziału prowadzone są prace remontowe, modernizacyjne oraz budowlane, a obok powstaje nowy budynek finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W efekcie rozbudowy docelowo, prawdopodobnie w 2015 roku, użytkownikiem „starego budynku” będzie jedynie WKiRDS oraz Międzywydziałowy Instytut Konserwatorski, co należy uznać jako właściwe, gdyż wpłynie pozytywnie na jakość pracy zespołu pracowników i integrację studentów. Będzie bardzo korzystne dla poprawy ochrony obiektów zabytkowych znajdujących się w budynku, w którym pracują i studiują osoby tylko z Wydziału KiRDS. Większość prac w budynku zostało już zakończonych. Zauważalna jest poprawa infrastruktury sanitarnej, elektrycznej czy wentylacyjnej. Wyraźnie lepsze są także warunki do prowadzenia badań oraz realizacji prac magisterskich i doktorskich. Część pracowni (4 pracownie) zostanie czasowo udostępnione w nowym budynku, znajdującym się tuż obok istniejącego, prawdopodobnie od października 2014 r.

Okres remontu, który był planowany na dwa lata, a przedłużony został o półtora roku, spowodował wiele perturbacji i bardzo dużych utrudnień w pracy Wydziału. Oddalenie przekazania Wydziałowi całego budynku powoduje dalsze duże utrudnienia w dydaktyce oraz uniemożliwia pełną realizację planowanego rozwoju, w tym uruchomienie studiów doktoranckich oraz podyplomowych.

W trakcie remontu budynku została zniszczona duża część wyposażenia i sprzętu. Niedogodności lokalowe oraz przedłużający się remont rekompensowany jest przez bardzo dobre wyposażenie większości istniejących pracowni. Część z nich posiada nowoczesną aparaturę otrzymaną dzięki wygranej grantom w konkursach na projekty badawcze MNiSW i NCN oraz w wyniku współpracy międzynarodowej, np.: komorę starzeniową z lampą ksenonową Suntest CPS+ (odporność na światło) czy też komorę klimatyczną Atlas typ C – 40/350 (odporność na zmienną temperaturę i wilgotność) wraz z urządzeniami pomiarowymi (pełna lista posiadanych przez Jednostkę urządzeń znajduje się na str. 23-25 raportu samooceny).

Katedra Konserwacji i Restauracji Malarstwa dysponuje 7 pomieszczeniami, w tym trzema pracowniami konserwatorskimi, salą dublażową, salą dla dyplomantów i doktorantów (obecnie udostępnioną Katedrze Ogólnoplastycznej), magazynkiem obiektów oraz aneksem

wykładowym. Katedra Konserwacji i Restauracji Starych Druków i Grafiki dysponuje 6 pomieszczeniami - wspólnie wykorzystywanymi przez wchodzące w jej skład 4 pracownie: pracownia tzw. sucha z aneksem pracowniczym, laboratorium tzw. mokre, laboratorium do badań starzeniowych wykorzystywane przez cały Wydział, pracownię warsztatową introligatorską, laboratorium konserwacji fotografii i obiektów wielkoformatowych oraz pracownię dla dyplomantów i doktorantów obecnie udostępnioną Katedrze Ogólnoplastycznej do końca semestru letniego. Katedra Konserwacji Tkaniny posiada: pracownię konserwatorską, laboratorium i pracownię tzw. mokrą, aneks socjalny; od przyszłego roku akademickiego będzie jeszcze posiadać pracownię dla dyplomantów i doktorantów. Katedra Konserwacji Malarstwa Ściennego ma dwie pracownie (konserwatorską i technologiczną) oraz salę seminaryjną. Katedra Konserwacji i Restauracji Rzeźby i Detalu Architektonicznego i Katedra Ogólnoplastyczna są obecnie w trudnej sytuacji lokalowej i zmuszone są korzystać z pomieszczeń zastępczych, jednakże jest to sytuacja przejściowa, która w najbliższym czasie ulegnie zmianie, umożliwiając wymaganą i niezbędną jakość kształcenia.

Każdy student, dyplomant i doktorant posiada swoje miejsce pracy w odpowiednich pracowniach. Zakład Technik Dokumentacyjnych, który prowadzi zajęcia i prace badawcze dla wszystkich specjalizacji posiada: dwa laboratoria chemiczne, laboratorium, ciemnię oraz atelier fotograficzne, pracownię mikroskopową, laboratorium petrograficzno-geologiczne, a od nowego roku akademickiego dodatkowo dwa pomieszczenia (magazynowe i socjalne).

Tylko część pracowni konserwatorskich ma zabezpieczenia alarmowe, a zaprojektowany system alarmowy nie spełnia wymogów Wydziału i nie jest dostosowany do zabezpieczenia pomieszczeń, w których znajdują się obiekty zabytkowe, dlatego też należy rozważyć wzmocnienie tego systemu zabezpieczeń na przykład przez montaż klamek z kodem, szczególnie w magazynach, w których przechowywane są obiekty zabytkowe. Pracownicy starają się stopniowo wyposażać wszystkie pracownie w odpowiednie wyciągi na pyły lub rozpuszczalniki, a także w profesjonalne nawilżacze z systemem oczyszczania powietrza. Od tego roku Wydział posiada specjalistyczne pomieszczenia do prowadzenia prac z wykorzystaniem silnie trujących chemikaliów, w tym do dezynsekcji obiektów drewnianych.

Niektóre pracownie korzystają ze specjalistycznej bazy sprzętowej Międzyuczelnianego Instytutu Konserwacji, np. z 3 urządzeń laserowych do usuwania nawarstwień z obiektów zabytkowych, przenośnego mikrospektrometru ramanowskiego – zestaw RX210, spektrometru diagnostycznego LIPS, spektrometru FTIR, czy też z przenośnego spektrometru XRF. W ramach projektów badawczych Wydział współpracuje z innymi jednostkami badawczymi korzystając z ich bazy, np. z Wydziałem Geologii Uniwersytetu Warszawskiego (mikroskop skaningowy z mikrosondą EDS oraz dyfraktometr rentgenowski), z Wydziałem Chemii Politechniki Warszawskiej (mikroskop ramanowski) z Wydziałem Chemii Uniwersytetu Warszawskiego (chromatograf gazowy ze spektrometrem masowym (GC-MS), WAT – zastosowanie lasera w konserwacji.

Wszystkie pracownie mają podręczne księgozbiory ze specjalistycznymi czasopismami, książkami także z zakresu konserwacji i restauracji dzieł sztuki.

Ze względu na przeciągający się remont budynku, brak jest dostępu do internetu w pracowniach oraz w bibliotece wydziałowej, a tym samym do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Utrudniony jest także dostęp do fachowej literatury zagranicznej związany z brakiem podpisanych umów z specjalistycznymi wypożyczalniami (brak wykupionych abonamentów na dostęp do zagranicznych baz danych), zgłaszane są także problemy związane z zakupem publikacji z zagranicy (system transferu pieniędzy, brak możliwości opłaty kartą kredytową).

Zbiory Biblioteki Głównej ASP posiadają unikalny charakter, ze względu na swoją zasobność oraz okres gromadzenia od XIX wieku. Księgozbiór liczy 25.750 woluminów książek, 8.350 katalogów wystaw, 5.630 tomów czasopism. Obejmuje on wydawnictwa krajowe i zagraniczne dotyczące m.in. sztuk pięknych oraz konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Z poziomu Biblioteki Głównej ASP nie ma dostępu do WBN.

Księgozbiór Specjalistycznej Biblioteki Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki obejmuje 1503 polskich i importowanych książek dotyczących konserwacji i ochrony dzieł sztuki, a także podstawową literaturę z teorii i historii sztuki, nauk pomocniczych historii, materiałoznawstwa, chemii, dendrologii itd. Wśród publikacji znajduje się wiele unikatowych tytułów dostępnych tylko w bibliotece Wydziału (m. in. materiały z międzynarodowych sesji naukowych, projektów konserwatorskich, itp.). Zbiór czasopism obejmuje 28 tytułów. Odrębny zbiór 1121 pozycji to prace magisterskie (dokumentacje opisowo fotograficzne oraz rozprawy teoretyczne), a także doktorskie i habilitacyjne. Prace te udostępniane są tylko do celów naukowych. Księgozbiór jest skatalogowany w systemie bibliotecznym „Sowa”. Wydział w momencie odzyskania dostępu do internetu będzie mógł korzystać z WBN.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

- 1). Uczelnia posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę, która mimo trudności lokalowych i przedłużającego się remontu, umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Jednostka zgromadziła najnowocześniejszy sprzęt i urządzenia umożliwiające szeroki zakres działań konserwatorskich i restauratorskich, naukowych i artystycznych związanych z szeroko rozumianą konserwacją i restauracją dzieł sztuki.**
- 2). Infrastruktura nie w pełni przystosowana jest dla osób niepełnosprawnych (m.in. brak windy w budynku, nieprzystosowane toalety). Brak jest na Uczelni dostępu do WBN.**

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności

przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Badania naukowe pracowników Wydziału były realizowane dzięki pozyskiwaniu funduszy na działalność statutową Jednostki (jedyna, która w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki uzyskała kategorię A+) oraz badania własne, a także projekty badawcze z Narodowego Centrum Nauki.

Badania prowadzone przez pracowników Wydziału mają charakter doświadczalny oraz praktyczny, wynikający ze specyfiki reprezentowanej dyscypliny. Dlatego też badania z zakresu analizy fizyko-chemicznej materiałów zabytkowych łączą się z rozwijaniem praktycznych umiejętności konserwatorskich i restauratorskich uwzględniających doświadczenia innych instytucji naukowych. Wydział dysponuje aparaturą badawczą do prowadzenia, na przykład: analiz materiałów artystycznych pochodzenia organicznego i nieorganicznego, badania obiektów w światłach analitycznych i różnych typów promieniowania. Ponadto od wielu lat kontynuowana jest współpraca z instytucjami naukowo-badawczymi. Do jednostek, z którymi Wydział współpracuje należą m.in.: Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Chemii Politechniki Warszawskiej, Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Inżynierii Materiałowej (projekt MATLAS), a także Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie- Instytut Optoelektroniki (projekt MATLAS), a za granicą: Getty Institute w Los Angeles, University of Hajfa czy też Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Uniwersytetu im. Nicolae Grigorescu w Bukareszcie. Ważny jest również udział Wydziału w strukturach Międzyuczelnianego Instytutu Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki (MIK), pozwalający na realizację projektów i badań konserwatorskich i restauratorskich pod auspicjami Instytutu. Przykładem mogą być niezwykle ważne dwa projekty: „Nowoczesne metody inżynierii materiałowej w diagnostyce dzieł sztuki poddanych renowacji laserowej za pomocą kształtowania wysokoenergetycznych impulsów promieniowania” (2008-2011) oraz „Ochrona wartości dziedzictwa kultury i miejsc historycznego centrum Hawany” we współpracy z Uniwersytetem we Florencji, Centrum Historycznym w Hawanie, a także Wojskową Akademią Techniczną w Warszawie (2011-2012).

Zespół oceniający **wysoko ocenił** siedem projektów międzynarodowych. Wśród nich szczególnie: E R A – Net, JPI Joint Programming Initiative Cultural Heritage z inicjatywy Rady Europy program długofalowy w ramach Unii Europejskiej (od 2009). Udział w 7 Programie Ramowym UE, JHEP „Cultural Heritage and New Challenges”, koordynowany przez MIBAC/MIUR, włoskie Ministerstwo Kultury i Ministerstwo Nauki (20011-2013). Kolejnym przykładem jest projekt: „Ocalić Od Zardzewienia” w ramach polsko-norweskiej wymiany doświadczeń w zakresie ratowania zabytków metalowych. Partnerami ze strony polskiej były Muzeum Kolejnictwa, Akademia Wojskowa, a ze strony norweskiej (NILU) Norwegian Institute for Air Research (2010-2011).

Uzyskiwane wyniki badań stanowią ważny materiał dydaktyczny wprowadzany w formie wykładów i prezentacji do programu studiów lub uzupełniany na bieżąco, gdy ma on szczególne znaczenie; studenci uzyskują dodatkowy materiał do analiz porównawczych przy konserwowanych i restaurowanych obiektach, zarówno studyjnych jak i magisterskich oraz doktorskich; korzystają z zakupionych materiałów, mogą je zastosować w konkretnych dziełach, upowszechniając informacje o uzyskanych rezultatach prac badawczych, konserwatorskich i restauratorskich.

Na podkreślenie zasługują liczne programy badawcze prowadzone w ramach Narodowego Centrum Nauki, kierowane przez pracowników Wydziału, a wśród nich, na przykład: „Zespół chińskich papierowych obić ściennych z XVIII wieku w Pałacu w Wilanowie. Badania technologiczne i konserwatorskie” (2011-2014) czy też „Badania technologiczne malowideł ściennych Michała Anioła Palloniego.” (2010-2013). Pełny spis 14 projektów znajduje się na stronie 27 i 28 samooceny.

Jednostka wykazała także znaczną aktywność naukową w latach 2009-2013 na polu badawczym ze środków na utrzymanie potencjału badawczego- podstawowa działalność statutowa oraz przy wykorzystaniu dotacji na młodą kadrę. Z każdym rokiem rosną nakłady finansowe na te cele. Ponadto w 18 projektach badawczych brali czynny udział także udział młodzi pracownicy i studenci, np.:

1. Rozwój interdyscyplinarnych metod konserwacji i restauracji zabytkowego malarstwa, wykonanego z użyciem wodnych spoiw organicznych (wykonanych w technice temperowej, akwareli i gwaszu) na podłożach papierowych, jedwabnych i pergaminie (2008-2009).
2. Rozwój metod konserwacji i restauracji sztuki nowoczesnej – badania, eksperymentalne realizacje, ocena skuteczności. Rozbudowa sieci współpracy naukowej z depozytoriami sztuki nowoczesnej oraz ośrodkami badawczymi w kraju i za granicą (2011).
3. Fotografia zabytkowa w Polsce - technologia i stan zachowania zbiorów (2008-2014).

Pracownicy Wydziału KiRDS biorą czynny udział w sympozjach, warsztatach, konferencjach, rezydencjach (prelekcje, odczyty, „visiting professors”, wykłady, pokazy, prace badawcze, konserwatorskie i restauratorskie) w kraju i poza jego granicami (szczegółowy wykaz znajduje się na str. 30 i 31 samooceny). Przykładem może być współpraca badawcza i konserwatorska przy ratowaniu średniowiecznych malowideł ściennych w Libanie z Association pour la Restauration et l'Etude des Fresques Medievales du Liban, we współpracy z Generalną Dyrekcją Starożytności Libanu i Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego (2008-2013) oraz współpraca badawczo-konserwatorska na stanowisku archeologicznym w Ptolemais w Libii w ramach porozumienia z Departamentem Starożytności Libii, Muzeum Archeologicznym w Tolmeicie i Instytutem Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego (2008-2010).

Nauczyciele akademicy uczestniczą w programie Erasmus w ramach prezentacji (2 nauczycieli) i wykładów (10 nauczycieli). Osiemnastokrotnie wyjeżdżali z wykładami czy też prowadzili ćwiczenia na wyższych uczelniach, takich jak: Uniwersytet Katolicki Peru w Limie (2007), Akademia Sztuk Pięknych w Maceracie we Włoszech (2009, 2011), Uniwersytet Politechniczny w Walencji, Wydział Sztuk Pięknych w Hiszpanii (2010), czy też Uniwersytet Chiński w Santiago de Chile (2012).

Kadra z uczelni partnerskich prowadziła także zajęcia na ocenianym kierunku. Odbyły się wykłady konserwatorów-restauratorów, naukowców np. z Akademii Sztuk Pięknych w Bukareszcie (2009), Akademii Sztuk Pięknych w Dreźnie (2010), Uniwersytetu Perugia, Interstrukturalnej Grupy Badawczej CHARISMA (2012), jak i z Uniwersytetu w Amsterdamie oraz Maastricht (2013).

Zdobywane w trakcie realizacji poszczególnych projektów doświadczenie pracowników i studentów, wykorzystywane jest w procesie dydaktycznym, poszerza zakres wiedzy specjalistycznej i metod badawczych oraz konserwatorskich, przyczynia się do wypracowywania nowych standardów w konserwacji dzieł sztuki. Studenci uczestniczący

w pracach konserwatorsko-archeologicznych mają możliwość zdobycia nowych doświadczeń pracy w terenie w nietypowych i trudnych warunkach. Pracujący lub biorący udział w pracach badawczych studenci poznają realia pracy poza granicami kraju i nawiązują kontakty, które mogą im pomóc w karierze zawodowej po ukończeniu studiów. Swoje doświadczenia naukowe, artystyczne i konserwatorskie oraz restauratorskie prezentują na sympozjach i przedstawiają postery na konferencjach czy publikują w czasopismach związanych z szeroko rozumianą ochroną dziedzictwa narodowego. W latach 2011-2014 opublikowali 26 artykułów lub zaprezentowali na konferencjach postery. Wśród nich niezwykle interesujące według Zespołu oceniającego są następujące prace:

1. „Nasza nowoczesność: reinterpreterując podejście do podatnego na zniszczenie dziedzictwa XX wieku”, międzynarodowa konferencja "Our Modern: Re-Appropriating Vulnerable 20th Century Heritage". w Dubrowniku, Chorwacja (2013).
2. Kafel narożny z XVI/XVII wieku z przedstawieniem halabardnika i ornamentem okuciowym. Problematyka konserwacji i rekonstrukcji w ramach II Międzynarodowej Konferencji Naukowej Studentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki w Krakowie (2013).
3. Poster Diversity of materials, variety of problems. Conservation of the medieval cross - orphrey depicting the Crucifixion. ENCoRE Conference – Teaching Conservation-Restoration, Liege, Belgia (2014).

Pracownicy jednostki licznie publikowali w pismach krajowych i zagranicznych, redagowali monografie naukowe, co w znaczącej części stanowi upowszechnienie wyników badań. Przykładem mogą być następujące monografie:

1. *Papierowe obicia ścienne w Pałacu w Wilanowie, studium portretowe. Historia, technologia i konserwacja*, Warszawa 2010;
2. *Osiemnastowieczny piec kaflowy z pałacu w Wilanowie. Prace restauratorskie i konserwatorskie w świetle współczesnych rozwiązań rekonstrukcji pieców kaflowych*, Warszawa 2012;
3. *Tempera żółtkowa jako technika w malarstwie sztalugowym, według dawnych przekazów i twórczości wybranych współczesnych artystów.*, Warszawa 2010;

oraz artykuły:

1. „*Jak orzekać rzetelnie, czyli jak nie zrobić z oryginału falsyfikatu*”, [w] Problematyka autentyczności dzieł sztuki na polskim rynku. Teoria – praktyka – prawo. Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Warszawa 2012, s. 305-308;
2. *New Research on Laser Cleaning Artworks Made of Metal*, Nordisk Konservatorforbning, Meddelelser Om Konservering 1, pp.312, (2011);
3. *Konserwacja relikwiarzy z kościoła parafialnego w Choroszczy*, w: *Parafia rzymskokatolicka w Choroszczy 550 lat. Księga Jubileuszowa*, red. Ks. T. Kasabuła, ks. Adam Szot, Białystok 2009, s. 189-210;

(szczegółowy wykaz publikacji i monografii, w których przedstawiono wyniki badań naukowych znajduje się w załączniku nr 1).

W latach 2009–2013 pracownicy Wydziału zdobyli 36 nagród i wyróżnień oraz 11 oznaczeń państwowych (m.in. Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi oraz Gloria Artis).

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

1). W opinii Zespołu oceniającego aktywność naukowo-badawcza jednostki zasługuje na szczególne wyróżnienie. Potwierdza to długa lista prowadzonych prac badawczych, udziału w konferencjach, sympojach, tworzenie i redagowanie publikacji prezentujących osiągnięcia i wyniki badań związanych z konserwacją i restauracją dzieł sztuki oraz uzyskanie kategorii A+ w ocenie parametrycznej.

2). Badania naukowe prowadzone na wizytowanym kierunku mają pozytywny wpływ na realizowany proces dydaktyczny, kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania. Studenci biorą aktywny udział w organizowanych konferencjach, warsztatach oraz sympojach, a ich udział ma istotne znaczenie w pogłębianiu ich wiedzy i umiejętności.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Odpowiednio opracowane zasady i procedury rekrutacji na kierunek konserwacja i restauracja dzieł sztuki są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwy dobór kandydatów na studia. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na kierunek konserwacja i restauracja dzieł sztuki muszą posiadać uzdolnienia plastyczne, wykazywać się wrażliwością estetyczną, zainteresowaniami sztuką i szeroko rozumianymi zjawiskami kultury w tym ochroną dziedzictwa. Do odbywania studiów w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie może być dopuszczona osoba, która posiada świadectwo dojrzałości, wykazuje odpowiednie zdolności artystyczne, uzyskała pozytywny wynik na egzaminie wstępnym i zajęła odpowiednią pozycję na liście klasyfikacyjnej (wg liczby punktów w trakcie postępowania kwalifikacyjnego).

Egzamin wstępny przeprowadzany jest w trzech etapach:

1. etap – ocena teczek z pracami kandydatów

2.etap – egzamin praktyczny ma charakter konkursowy i jest przeprowadzany z zastosowaniem systemu punktowego. Jest sprawdzianem zdolności artystycznych kandydata.

- rysunek /studium z natury, postać, przedmiot/ - dla wszystkich specjalizacji,

- malarstwo /studium z natury, martwa natura, ćwiczenia kolorystyczne/ - dla specjalizacji: konserwacja malarstwa, konserwacja grafiki i konserwacja tkaniny

- rzeźba /studium z natury, postać, głowa/ - dla specjalizacji konserwacja rzeźby

- kompozycja na zadany temat – dla wszystkich specjalizacji,

Ocenie podlega każda część egzaminu praktycznego.

3 etap – autoprezentacja. Jej celem jest poznanie zdolności intelektualnych kandydata, a także

jego głębszych zainteresowań nie tylko w zakresie wybranej dziedziny plastyki, ale również innych rodzajach twórczości, takich jak literatura, muzyka, teatr czy film. Autoprezentacja powinna wykazać samodzielność kandydata w myśleniu o sprawach związanych z szeroko pojętą kulturą artystyczną. Egzamin wstępny przeprowadza wydziałowa komisja rekrutacyjna powołana przez dziekana. Szczegółowy harmonogram oraz zasady i kryteria corocznie podawane są do wiadomości publicznej na stronie internetowej Wydziału. Zasady rekrutacji i sposób selekcji kandydatów są przeprowadzone właściwie. Egzamin wstępny: 3-etapowy na studia jednolite magisterskie umożliwia wnikliwą i obiektywną ocenę kandydatów, pozwala na przyjęcie na studia młodzieży o największym potencjale twórczym i intelektualnym. Na studia zostają przyjęci kandydaci zajmujący kolejne, najwyższe miejsca na liście ułożonej według kryterium najlepszych wyników, mieszczący się w limicie określonym przez Senat. Liczba kandydatów przyjmowanych na kierunek odpowiada potencjałowi dydaktycznemu jednostki (20 osób).

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Oceny osiągnięć studentów są w pełni nakierowane na proces uczenia się. Na każdym etapie całego procesu edukacyjnego pogłębianie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych jest zróżnicowane. Niezależnie od etapu procesu dydaktycznego rozwój poprzez naukę, jest niezbędnym elementem do pozyskania osiągnięć i promocji. System oceny osiągnięć dydaktycznych studentów zawiera wystandaryzowane wymagania. Oceny osiągnięć dydaktycznych studentów w wizytowanej jednostce na wszystkich profilach i modułach kształcenia nie budzą zastrzeżeń. Charakteryzuje je pełen obiektywizm i przejrzystość formułowania ocen. Nakład pracy i czasu niezbędnego, który student musi wykonać, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia, jest skonstruowany prawidłowo i nie budzi zastrzeżeń. W odczuciu studentów system oceny osiągnięć jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania, jest zobiektywizowany i sprawiedliwy, zgodny z tradycją uczelni artystycznych, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen.

W sylabusach hospitowanych zajęć podane są pełne zasady związane z kryteriami, jakie są zastosowane podczas zaliczenia przedmiotu oraz system ocen. Współpraca międzynarodowa pogłębia i poszerza uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Studenci mają pełną wiedzę o możliwościach wymiany międzynarodowej i korzystają z niej w procesie uczenia się. Studenci mają możliwość ubiegania się o wsparcie materialne w ramach stypendiów socjalnych, stypendiów rektora dla najlepszych studentów, stypendiów specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz jednorazowych zapomóg (szczegóły zawiera Zarządzenie nr 7/2014 Rektora ASP w Warszawie).

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki wspiera studentów w zakresie poszukiwania możliwości studiowania zarówno w kraju jak i zagranicą. Możliwość studiowania w innych ośrodkach akademickich może odbywać się w ramach Programu ERASMUS, MOST. Studenci ocenianego kierunku są informowani o możliwościach, jakie dają programy. Poznają również punktację ECTS, która obowiązuje w innych ośrodkach naukowych. Aby zakwalifikować się na wymianę z uczelniami partnerskimi, student musi być dobrze zweryfikowany przez specjalną Komisję Kwalifikacyjną. Komisja Kwalifikacyjna bierze pod uwagę wyniki w nauce oraz znajomość języka obcego. Poza programem Erasmus student może wybrać jedną z kilkunastu uczelni, z którymi ASP ma podpisane umowy dwustronne. Należy jednoznacznie stwierdzić, że struktura i organizacja programu na ocenianym kierunku sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Liczba studentów korzystających z wymiany międzynarodowej kształtuje się od kilku lat na stałym poziomie. Od roku 2008 do 2014 skorzystało z wymiany programu ERASMUS 22 studentów (nauczycieli – 10).

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami wizytowanego kierunku należy ocenić pozytywnie. Małe liczebnie grupy oraz formuła zajęć oparta na konsultacjach zapewnia studentom właściwą opiekę naukową i dydaktyczną ze strony nauczycieli akademickich. Konsultacje prowadzących są dostosowane do potrzeb studentów. Studenci mają również możliwość kontaktu z nauczycielami akademickimi także za pośrednictwem telefonu oraz poczty elektronicznej. Ponadto studenci wspomagani są w procesie uczenia poprzez znaczącą internacjonalizację kształcenia (wykłady w językach obcych, możliwość uczestnictwa w kongresach, sesjach naukowych i seminariach organizowanych na Wydziale itp.). Studenci mają także możliwość rozwijania swoich zainteresowań stricte artystycznych poprzez możliwość prezentacji swoich prac na wystawach i w publikacjach uczelnianych. Na Wydziale funkcjonują cztery koła naukowe aktywnie udzielające się poprzez tworzone warsztaty, konferencje, działalność naukowo-badawczą. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA powyższą aktywność uznają za pogłębiającą ich wiedzę, umiejętności oraz wspierającą rozwój artystyczny. Studenci pozytywnie ocenili dostępność i zawartość sylabusów i ich przydatność w procesie uczenia się. Także zalecane materiały dydaktyczne studenci uważają za przydatne, wspomagające osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Zasady dyplomowania są znane studentom, uważają, iż są one przejrzyste i zrozumiałe. Dobór tematu pracy dyplomowej odbywa się z uwzględnieniem zainteresowań studenta.

Mechanizmami motywującymi studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia są stypendium rektora, nagroda i wyróżnienie rektora. Uczelnia wdrożyła prawidłowo funkcjonujący system pomocy materialnej. System przyznawania świadczeń pomocy materialnej opiera się na *Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie*. Zgodnie z Regulaminem studenci mają prawo ubiegać się o wszystkie świadczenia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym.

Świadczenia przyznawane są przez Wydziałową Komisję Stypendialną bądź Odwoławczą Komisję Stypendialną. Kwoty stypendium rektora dla najlepszych studentów są zdaniem studentów odpowiednio wysokie w stosunku do wkładu pracy włożonego w osiągnięcie danych wyników. Treść *Regulaminu* studenci mogą znaleźć w dziekanacie Wydziału oraz na stronie internetowej.

Rozwój kulturowy i społeczny studentów możliwy jest poprzez funkcjonowanie Samorządu Studenckiego. Uczelnia zapewnia odpowiednie wsparcie materialne niezbędne do funkcjonowania struktur samorządności studenckiej.

Opinie prezentowane przez studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili kontakt z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia i władzami Wydziału oraz wskazali na odpowiednie przygotowanie merytoryczne wykładowców. Studenci wskazali na właściwe godziny otwarcia dziekanatu i podkreślili kompetencje i kulturę osobistą pracowników. Dostępność władz Wydziału i nauczycieli akademickich studenci określili jako w pełni dostosowane do ich potrzeb. Weryfikowanie postępów w nauce oraz uwzględnienie zaangażowania studentów w trakcie zajęć, potwierdzają opinie studentów na temat kompleksowości systemu oceny osiągnięć. Kryteria oceniania stosowane przez nauczycieli akademickich są w opinii studentów w większości sprawiedliwie i przejrzyste. Studenci są świadomi istnienia egzaminu poprawkowego i egzaminu komisyjnego, których zasady określa Regulamin Studiów. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie korzystali z ww. możliwości gdyż nie zaistniała dotychczas taka potrzeba. Ogólny system oceny osiągniętych efektów kształcenia został przez studentów oceniony dobrze, potwierdzając tym samym jego zorientowanie na proces uczenia się. Studenci kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki ocenili także pozytywnie proces dyplomowania. Wybór promotora oraz temat pracy uzależniony jest od zainteresowań studenta i zgody promotora. Nierzadko zdarza się, że tematyka pracy jest powiązana z problematyką dotyczącą instytucji, w której student odbywał praktyki. Studenci sugerują zwiększenie oferty przedmiotów do wyboru, aby w jeszcze większym stopniu mogli doskonalić się w wybranych przez siebie obszarach i zwiększyć możliwość indywidualnego rozwoju.

Na spotkaniu z ZO PKA studenci stwierdzili, iż na Wydziale istnieje system rozwiązywania problemów i zjawisk patologicznych. W przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych student powinien zwrócić się o pomoc do Dziekana Wydziału lub Prodziekana ds. studenckich. W skrajnych przypadkach problemy zaistniałe z winy studenta kierowane są do Komisji dyscyplinarnej. Studenci sugerują możliwość przedstawiania uwag w sposób bardziej anonimowy np. poprzez ustawienie urn na Wydziale, dzięki którym uzyskaliby możliwość anonimowego informowania Władz o zaistniałych problemach.

Studenci wskazują także na konieczność ustawienia krzeseł na korytarzach oraz brak bufetu lub automatu z napojami i różnego rodzaju przekąskami.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1). **Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów.**
- 2). **Oceny osiągnięć studentów są zorientowane na proces uczenia się, prawidłowo określony jest nakład pracy i czas do osiągnięcia niezbędnych efektów kształcenia w wizytowanej jednostce na wszystkich profilach i modułach kształcenia. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania, jest zobiektywizowany i sprawiedliwy. Oceny osiągnięć dydaktycznych studentów w wizytowanej jednostce na wszystkich profilach i modułach kształcenia nie budzą zastrzeżeń.**
- 3). **Uczelnia umożliwia uczestnictwo w programach międzynarodowych i krajowych. Liczba studentów korzystających z wymiany międzynarodowej wynosi w ocenianym okresie 22.**
- 4). **System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej w pełni sprzyja rozwojowi artystycznemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.**

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,

Wewnętrzny system zapewniania jakości jest stopniowo wdrażany od stycznia 2012 roku. Zarządzeniem Rektora nr 8/2012 r. z dnia 24 stycznia 2012 roku została opracowana struktura Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Powołano Radę ds. Jakości Kształcenia (Uczelniany Zespół Jakości Kształcenia i Uczelniany Zespół Oceny Jakości Kształcenia) oraz Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia (Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowe Zespoły Oceny Jakości Kształcenia). Zakres działań mających na celu doskonalenie WSZJK został określony Zarządzeniem nr 51/2012 Rektora z dnia 20 grudnia 2012 r. Określona została struktura organizacyjna oraz zakres działania i odpowiedzialność poszczególnych jednostek działających w ramach systemu, władze Wydziałów zostały zobowiązane do dnia 10 stycznia 2013 r. powołania składu osobowego Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia. W dniu 28 lutego 2012 r. Senat Uczelni podjął Uchwały: nr 4/2012 w sprawie wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia – wytyczne dotyczące dostosowania do wymogów KRK; nr 6/2012 w sprawie zatwierdzenia wzoru ankiety oceniającej pracowników dydaktycznych. W dniu 27 lutego 2012 r. Władze Wydziału, po akceptacji Rady Wydziału z dnia 14 lutego 2012 r. podały skład Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i KRK (skład: prodziekan Wydziału, koordynator Wydziałowy, przedstawiciel studentów).

W dniu 13.02.2013 roku Rada Wydziału zatwierdziła składy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu Oceny jakości Kształcenia.

W ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia działają na poziomie centralnym: Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia i Krajowych Ram

Kwalifikacji, Pełnomocnik Rektora ds. Badania Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Krajowych Ram Kwalifikacji, Pełnomocnik ds. studiów doktoranckich, a na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych: Wydziałowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia i Krajowych Ram Kwalifikacji. Bezpośredni nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu sprawuje Rektor Uczelni.

Podczas oceny programowej, zespół oceniający zapoznał się z działaniami zmierzającymi do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Kształcenie to polega na uwzględnieniu tradycji ubiegłych wieków, jak i na wiedzy i doświadczeniu wyniesionej ze współczesności. Połączenie ze sobą celowo wybranych osiągnięć tradycji i dzisiejszych aktualności artystycznych stanowią podstawowe punkty oparcia. W Uczelni funkcjonuje wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego.

Zespół Wizytujący ocenił pozytywnie działania Wydziału zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Zalecił jedynie dalsze prowadzenie rzetelnej dokumentacji z różnorodnych spotkań związanych z jakością kształcenia (również tych nieformalnych), co pozwoli w przyszłości na sprawne weryfikowanie podjętych działań ww. opisanym zakresie.

Weryfikacja programu kształcenia poprzedzona jest dyskusjami o efektach kształcenia na poziomie Katedr bezpośrednio odpowiedzialnych za kierunek studiów. Na spotkaniach poszczególnych organów (pracownie, zakłady, przedmioty) odpowiedzialnych za program studiów mogą powstać propozycje wspomagające działania w ramach kształtowania planu i programu kształcenia oraz efektów kształcenia. Uwzględnia się także postulaty zgłaszane przez przedstawicieli zewnętrznych oraz wzorce międzynarodowe. Informacje napływające także w trakcie roku akademickiego, propozycje dotyczące doskonalenia efektów kształcenia kierowane przez wykładowców, przedstawicieli zewnętrznych, absolwentów kierowane są, głównie w ramach nieformalnych spotkań, do Władz Wydziału. Propozycje przedkładane są także Wydziałowej Komisji Zapewnienia Jakości Kształcenia, która analizuje zgłoszone propozycje i opiniuje ewentualne zmiany, przekazując swoją opinię do Rady Wydziału. Wydziałowa Komisja Zapewnienia Jakości Kształcenia zakłada przyjmowanie wniosków do końca maja każdego roku akademickiego, tak by ewentualne zmiany mogły być uwzględnione przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego. Ten mechanizm gwarantuje rozważne podjęcie decyzji i przygotowanie merytorycznie właściwych efektów.

W opinii Zespołu oceniającego system zapewniania jakości kształcenia działa na Wydziale prawidłowo i służy realizacji założonego programu kształcenia i realizacji zamierzonych celów i efektów kształcenia, w oparciu o wzorce przyjęte dla tego typu specjalności w kraju i na świecie. Absolwenci są specjalistami poszukiwanymi na rynku pracy. Przyczynia się do tego znakomita współpraca z interesariuszami zewnętrznymi.

Wyniki monitorowania jakości procesu kształcenia są upowszechniane na posiedzeniach rady wydziału, gdzie ewaluacja jest poddawana wnikliwej analizie, a wnioski są systematycznie wdrażane w celu podniesienia efektów i jakości kształcenia.

Zespół oceniający zwrócił uwagę, że opis procedur zapewniających publiczną dostępność opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji, a także wgląd do kart przedmiotów jest tylko częściowo upubliczniony na stronach internetowych Wydziału. Karty przedmiotów dostępne są w pracowniach i w dziekanacie.

- 1) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Wszyscy pracownicy Wydziału oraz studenci zaangażowani są w proces tworzenia, weryfikacji jak i oceny kierunkowych ram kształcenia.

Udział interesariuszy wewnętrznych w procesie podnoszenia jakości kształcenia należy ocenić bardzo wysoko. Studenci mają bezpośredni wpływ na ten proces i poza ankietyzacją przekazują na bieżąco uwagi dotyczące procesu kształcenia. W toku spotkania ze studentami, można było zauważyć duże zainteresowanie i zaangażowanie studentów w procesy podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia. Wystawiane podczas wystaw końcoworocznych jak również w konkursach prace studentów pozwalają na wystarczającą ocenę poziomu i zakresu kształcenia.

Wszelkie sygnały opinie brane są pod uwagę i mają wpływ w procesie weryfikacji i ocenie efektów kształcenia. Władze Wydziału reagują także na sytuację na rynku pracy, otrzymując informacje od Instytucji Kultury, firm konserwatorskich i restauratorskich, władz samorządowych i społeczności lokalnych, a także zbiera informacje od absolwentów w ramach kontaktów podczas wspólnego uczestnictwa na komisjach konserwatorskich, w trakcie wspólnych prac badawczych i realizacyjnych, sympozjów, szkoleń, konsultacji i nieformalnych spotkań. Brana jest także pod uwagę opinia interesariuszy zewnętrznych (np.: parafii, muzeów, pracowni konserwatorskich, kuratorów, przedstawiciele państwowej służby ochrony zabytków, samorządów czy gmin), którzy współpracują z Wydziałem dostarczając np. obiekty do dydaktyki, a później uczestnicząc w komisjach konserwatorskich. Efekt tych działań i wzajemnych kontaktów znajduje odzwierciedlenie w projektowaniu programu konserwatorskiego i restauratorskiego, a później w dokumentacji powykonawczej do obiektów, za które wyżej wymienieni interesariusze są odpowiedzialni. Przykładem mogą być wspólne programy z Muzeum Narodowym w Gdańsku, a także podpisane umowy z Muzeum Narodowym w Warszawie, Biblioteką i Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, czy z Muzeum Narodowym w Poznaniu.

Pracownicy wydziału są otwarci na prowadzenie wspólnych projektów z przemysłem, w ramach prac badawczych nad materiałami do konserwacji i restauracji dzieł sztuki.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
 - - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1). Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

2). Kryterium udziału pracowników, studentów, absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych w procesie podnoszenia jakości kształcenia jest spełniony.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku	X				
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji	X				
3	program studiów	X				
4	zasoby kadrowe	X				
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ³	X				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

³ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
---	---------------------------------------	--	---	--	--	--

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Oceniając możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia należy podkreślić, że są one sprawdzalne i zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Należy odnotować, iż Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania jakością oraz procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, wdrożyła procedury zmierzające do osiągnięcia wysokiej kultury jakości kształcenia, również studenci jako interesariusze wewnętrzni biorą udział w strukturze decyzyjnej zarządzania jakością. Jednostka zapewnia właściwą infrastrukturę dydaktyczną i naukową w celu osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, a realizowane przez Uczelnię nowe inwestycje zwiastują jej dalszy rozwój w tym zakresie. Dorobek naukowy całej kadry należy ocenić wysoko, co w większości przypadków (jak wynika z przeprowadzonych przez ekspertów Zespołu Oceniającego hospitacji) przekłada się na bardzo wysoki poziom prowadzenia zajęć. Warto podkreślić dotychczasową bardzo bogatą aktywność naukową nauczycieli akademickich wizytowanego kierunku jak również udział studentów w prowadzonych badaniach naukowych. Jednostka otrzymała w ramach parametryzacji kategorię „A+”. Oddanie w bieżącym roku do użytku nowego budynku umożliwi Wydziałowi realizację sprecyzowanych planów rozwoju kierunku *konserwacja i restauracja dzieł sztuki*.

Zaleca się:

1. prowadzenie pełnej dokumentacji z wszystkich spotkań i zebrań związanych z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i pełną publikację procedur oraz wyników dokonywanych ocen;
2. sformalizowanie istniejącej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi;
3. wprowadzenie formalnych mechanizmów monitorowania losów absolwentów;
4. dostosowanie infrastruktury dydaktycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Za Zespół Oceniający

/prof. Andrzej Godek/